

Aves Visum

natuur- en vogelwacht 'Rotta'
nummer 121 september 2012

Natuur- en Vogelwacht 'Rotta'

Hoeksekade 164
2661 JL Bergschenhoek
e-mail: [info@rotta-natuur](mailto:info@rotta-natuur.nl)
website: <http://www.rotta-natuur.nl>
Triodos Bank 25.44.05.223

Opgericht 9 februari 1982.
Aangewezen door de Belastingdienst als algemeen nut beogende instelling, ANBI.
Ingeschreven bij de KvK Haaglanden nr. 40464998.

Lidmaatschap:
€ 10,- per jaar voor volwassenen.
€ 5,- per jaar voor jeugd tot 18 jaar.
Donateurs: minimaal € 10,- per jaar.

Verenigingsgebouw
Trefpunt Rotta
Hoeksekade 164
2661 JL Bergschenhoek

Openingstijden:

donderdag: 10:00 u.-16:00 u.
zaterdag: 12:00 u.-16:00 u.
zondag: 12:00 u.-16:00 u. (mei t/m augustus)

Trefpunt Beheer: ad.somers@hetnet.nl
Ad Somers 06-229 085 77

Bestuur

Voorzitter rienvandervorm@hetnet.nl
Rien van der Vorm 06 - 278 900 77
regiocontacten 079 - 593 12 62
Vice-voorzitter a.j.deurloo@gmail.com
Aad Deurloo 06-410 435 62
cursussen, Aves Visum
Secretaris ariavanballegoie@gmail.com
Aria van Ballegoie 010-455 22 61
cursussen, uilen en roofvogels
Penningmeester jannoppers@gmail.com
Jan Noppers 010-418 47 76
Leden
Henk Zomer h.zomer5@upcmail.nl
excursies, weekenden 010-455 10 20
Betsy van Meijgaarden aadbets@xs4all.nl
kinderactiviteiten, promotie 010-529 85 80
Jaap van Lien jaapvanlien@gmail.com
ruimtelijke ordening, regioplannen 010- 511 37 33

Ledenadministratie

Cor van de Lustgraaf puravid@kpnplanet.nl

Website

Chris van Rijswijk cdvrijswijk@gmail.com

Colofon

Verenigingsblad van Natuur- en Vogelwacht 'Rotta'
Nummer 121, september 2012, jaargang 32
Oplage 650 exemplaren.
Verschijnt in maart, juni, september en december op de tweede dinsdag van de maand.

Redactie:

Machiel Brinkhorst, Aad Deurloo, Jan Mudde
Redactieadres:
avesvisumredactie@gmail.com

Druk: Editoo BV, Arnhem

De redactie behoudt zich het recht voor artikelen in te korten, te wijzigen en te weigeren, zo mogelijk in overleg met de auteurs.

Overname van artikelen uitsluitend toegestaan met bronvermelding.

Copyright van foto's blijft bij de fotograaf.

Inleveren van kopij voor de volgende Aves Visum voor 10 november 2012, Aves Visum verschijnt dan in de tweede week van december 2012.

Inhoud

Van de redactie	3
Van het bestuur	3
Werkgroepen	4
Nieuwe leden	4
De Vos	5
Geen roofvogelshows!	8
Rotta Natuurwerk, leuk en nuttig	9
Rotta Onderzoek, een vliegende herstart	10
Bloemen, insecten, vlinders; De Rotta Rangers op pad	13
Eisen aan beeldmateriaal voor dit blad	14
Euro Birdwatch 2012	14
Rotta's trots	15
Jong Rotta	16
Oostvaardersplassen, de excursie	17
Ruimtelijke ontwikkelingen in de Noordrand	18
Rotta Rangers; Paddenstoelen	20
Verenigingsmarkt 13 oktober	21
Activiteitenkalender september t/m december	22
Mystery Bird	24

Bij de voorplaat

Grote foto;

Woudaap (*Ixobrychus minutus*), Zevenhuizen © Ellen Beckmann
Over deze trots van Rotta leest u meer op pagina 15.

Kleine foto's van links naar rechts;

De Rotta Rangers op pad © onbekende fotograaf
Gehakkelde aurelia (*Polygonia c-album*), Tuin Trefpunt Rotta, Bergschenhoek © Jan Mudde
Havik (*Accipiter gentilis*) juveniel, Trektelpost Lühns, Hoge Bergse Bos, Bergschenhoek © Dick Hoek

Van de redactie

Alweer de derde Aves Visum in nieuwe vorm en weer een wijziging. Door de almaar toenemende activiteiten binnen de vereniging, waarbij we aan elke groep aandacht willen geven én we het blad graag actueel willen houden, zagen we ons genoodzaakt om het aantal pagina's met vier uit te breiden. Gelukkig kregen we groen licht van het bestuur en daardoor krijgt u extra informatie.

Naast de vaste rubrieken treft u in dit nummer weer een aantal interessante artikelen aan.

Aan de vogel op de voorplaat wordt uitgebreid aandacht gegeven in een apart artikel. In zijn beschrijving van de ontwikkelingen in de Noordrand maakt de auteur duidelijk wat er allemaal op de rol staat in de gemeente Lansingerland. Hierbij komt naar voren dat een deel van de plannen voorlopig niet uitgevoerd kan worden. Rotta probeert om voor de polder gelegen tussen de Boterdorpseweg en de Wildersekade (Wilderszijde) een tijdelijke natuurbestemming te krijgen.

In een artikel over de Vos, die ook in onze omgeving vaste voet heeft gekregen, krijgt u de nodige informatie geleverd door onze zoogdierspecialist Anton van Meurs.

Verder vertellen Mirjam van Donselaar en Jesse Keyzer u

over het Hoe, Wat, Waar, en Waarom van Jong Rotta en Jan Mudde gaat in op de herstart van het uitgebreide natuuronderzoek door Rotta-leden.

Het werken in de natuur wordt beschreven door Rien van der Vorm.

Op meerdere plaatsen worden shows gegeven met roofvogels. Waarom dat moet stoppen kunt u lezen in het artikel "Roofvogels niet voor de show"

Mocht u zich aangetrokken voelen tot een van de beschreven activiteiten, neem dan contact op met een van de bestuurs- of werkgroepleden, u vindt hun contactgegevens op pagina twee en vier. Zie ook onze website rotta-natuur.nl en Facebookpagina www.facebook.com/groups/383452185016915/ Voor al uw op en/of aanmerkingen houden wij ons aanbevelen, veel leesplezier en tot over drie maanden.

Machiel Brinkhorst

Aad Deurloo

Jan Mudde

avesvisumredactie@gmail.com

Van het bestuur

We zijn halverwege het jaar, een goed moment om even terug te kijken, bedrijven komen ook met halfjaarcijfers rond deze tijd! Rotta is natuurlijk geen bedrijf, maar een club van en voor in natuur geïnteresseerde mensen, die zich normaal gesproken binnen de club niet druk maken over de financiën, en terecht. Maar het bestuur moet zich daar wel mee bezig houden, meer dan voorheen.

Als sterk groeiende vereniging met een eigen gebouw, en werkend zonder subsidies is dat een belangrijke taak. De boekhoudingen van Rotta en Trefpunt Rotta zijn gescheiden, en worden door Jan Noppers en Cor van de Lustgraaf op een perfecte manier uitgevoerd, daar mogen wij als leden heel blij mee zijn, zonder kunnen we namelijk niet.

Maar goed, de resultaten; die zien er het eerste halfjaar van 2012 goed uit. De inkomsten zijn hoger dan de uitgaven,

altijd prettig. Winst is geen doel op zich, maar ook voor een natuurclub geeft dit wel rust. Dat is natuurlijk niet alleen de verdienste van de penningmeesters, maar vooral ook van de inzet van alle vrijwilligers die zich geheel belangeloos beschikbaar stellen ten dienste van onze bloeiende club, waarvoor onze welgemeende dank.

Ik sluit af met een belangrijk aandachtspunt: bij de start van Trefpunt Rotta waren er drie vaste gebruikers, die de vaste lasten evenredig opbrachten. Het Ambrosiusgilde was al afgehaakt, en vanaf nu gaan ook de Lions Bleiswijk ons gebouw verlaten, deze club heeft zichzelf namelijk opgeheven wegens gebrek aan belangstelling. Dit zal gevolgen hebben voor de vereniging Rotta, zij zal als enige vaste gebruiker meer geld moeten gaan betalen. Ik heb goede hoop dat dit zeker gaat lukken, Rotta bruist, van de Kapoentjes en de Rotta Rangers tot Jong Rotta, met zoveel jeugd ziet de toekomst voor onze vereniging er goed uit.

Weet jij al welke verzekering je af wilt sluiten?

Dan heb je genoeg aan een website waar dat snel kan. **www.oorddirect.nl** is zo'n site. Je vindt daar verschillende verzekeringen tegen hele scherpe prijzen.

Adfiz
Adviseurs in Financiële Zekerheid

**Erkend
Hypotheek
adviseur**

...of twijfel je nog?

Ook als je het nog niet weet, kun je bij ons terecht. We adviseren je graag over het afsluiten van de verzekering die bij jou past. Ook andere vragen over je financiën kun je trouwens aan ons stellen. hypotheek, pensioenen... wij zijn ervoor. Bel ons gewoon op om een afspraak te maken. We zitten vlakbij je in de buurt.

Oord Assurantiën. Helemaal van nu. Helemaal voor u.

Noorderparklaan 20, Postbus 8, 2660 AA Bergschenhoek T (010) 440 07 88, www.oordbv.nl

Werkgroepen

Rotta Kapoentjes

Rotta Rangers

info en aanmelden bij
Gert Jansen

Jong Rotta

info en aanmelden bij
Mirjam van Donselaar

Rotta Natuurwerk

info en aanmelden bij
Rien van der Vorm

Rotta Onderzoek

Dick Hoek
Jan Mudde

Rotta Actief!

info en aanmelden bij
Jan Noppers

Rotta Varia

info bij
Ad Somers

Rotta Promotie

info en aanmelden bij
Betsy van Meijgaarden

Rotta Mediatheek

info bij
Jan Mudde

activiteiten voor 4 t/m 6 jaar

activiteiten voor 7 t/m 12 jaar

jansen.gert@gmail.com

010-511 57 20

activiteiten vanaf 13 jaar

mirjamvandselaar@gmail.com

06-292 098 09

werken in de natuur

rienvandervorm@hetnet.nl

079- 593 12 62

tellingen flora en fauna

dickhoek@planet.nl

jan.mudde@gmail.com

o.a. onderhoud Trefpunt Rotta

jannoppers@gmail.com

010-418 47 76

activiteiten in Trefpunt Rotta

ad.somers@hetnet.nl

06-229 85 77

promotie en PR-activiteiten

aadbets@xs4all.nl

010-529 85 80

mediatheek en archief

jan.mudde@gmail.com

06-110 182 25

Nieuwe leden

dhr. Jesse Keyzer, Rotterdam

hr./mw. Aad en Joke van Dijk, Bergschenhoek

Fatou Yade Diop, Bleiswijk

hr. J. van Seters, Bleiswijk

hr. F.K. Oling, Capelle a.d. IJssel

mw. Hetty van Driel, Bleiswijk

mw. Marja van Ravesteyn, Bleiswijk

mw. Wies Siebers, Bleiswijk

mw. Anke van der Zee, Bleiswijk

Van harte welkom bij de vereniging, en kom snel eens langs bij onze activiteiten of gewoon zomaar op zaterdag bij het Trefpunt! Daar is altijd de koffie bruin!

Vogelkijkers Rotta © Dick Hoek

De Vos

Anton van Meurs

De eerste keer, dat ik een Vos van dichtbij zag, was in 2005 in het Westduinpark in Den Haag. Samen met mijn vriendin heb ik toen een aantal minuten oog in oog gezeten met een prachtige Vos. Sindsdien heb ik iets met deze beesten. Ik ben daarom blij aan de noordrand van Rotterdam te wonen, waar veel Vossen voorkomen en waar een gerede kans bestaat om 's avonds, of zelfs overdag, een Vos tegen te komen. Als wij 's avonds door het Bergse Bos rijden met de auto, dan kijken wij altijd goed, met mistlicht en grote lamp, of we een Vos zien. Als dat ook gebeurt, dan zijn de kinderen helemaal blij. Want ze hebben een Vos gezien, momenteel het grootste roofdier in West-Nederland. Onderstaand verhaal is een samenvatting van het bSR rapport over Vossen, dat is verschenen in 2011 (zie geraadpleegde bronnen), waarbij wat breder is gekeken naar ons werkgebied.

Sinds jaar en dag staat de Vos voor sluwheid, misleiding en bedrieging. Dit beeld zorgt ervoor, dat de Vos niet geliefd is bij veel mensen, en zeker niet bij jagers. We kennen allemaal natuurlijk het boek "Van den Vos Reynaerde", een 13e eeuwse verhaal.

Het beeld van misleiding en bedrieging geeft een negatief beeld en dat is niet helemaal terecht. Het zorgt ervoor, dat Vossen door sommigen bejaagd en door anderen veraschuw worden..

Ecologie

De Vos behoort tot de familie van de hondachtigen, net als de Wolf. Samen met de Poolvos is het ook de enige vertegenwoordiger van de vossenfamilie in Europa. Het verspreidingsgebied van de Vos betreft het noordelijke halfrond, met uitzondering van de koudste delen. Daarnaast komt de Vos voor in Australië, waar hij aan het einde van de 19e eeuw is geïntroduceerd. De Vos komt voor in verschillende terreintypen, maar heeft een voorkeur voor halfopen landschap met veel schuilmogelijkheden. In stedelijk gebied komt de Vos veel voor in grotere, rustige groengebieden. Eilanden, rivieren en boomloze gebieden vormen grote barrières voor Vossen, waardoor ze moeilijk de Zeeuwse en de Zuid-Hollandse eilanden, maar ook de Waddeneilanden, kunnen bereiken. De afwezigheid van deze barrières in onze omgeving heeft ervoor gezorgd dat de Vos de laatste decennia landinwaarts is opgerukt vanuit de duingebieden langs de Nederlandse kust en zo een kleine tien jaar geleden onze regio heeft bereikt.

De maximumleeftijd van de Vos is circa 10 jaar, maar meestal wordt deze leeftijd niet gehaald. Vossen worden gemiddeld een paar jaar oud. Ziektes, ongelukken en predatie (door vooral roofvogels) leiden ertoe, dat Vossen vaak niet ouder dan 2 jaar worden. Slechts een enkeling bereikt de leeftijd van 10 jaar.

Vos kijkt nieuwsgierig naar de fotograaf. © fotograaf bij auteur bekend, overname verboden.

Uiterlijk

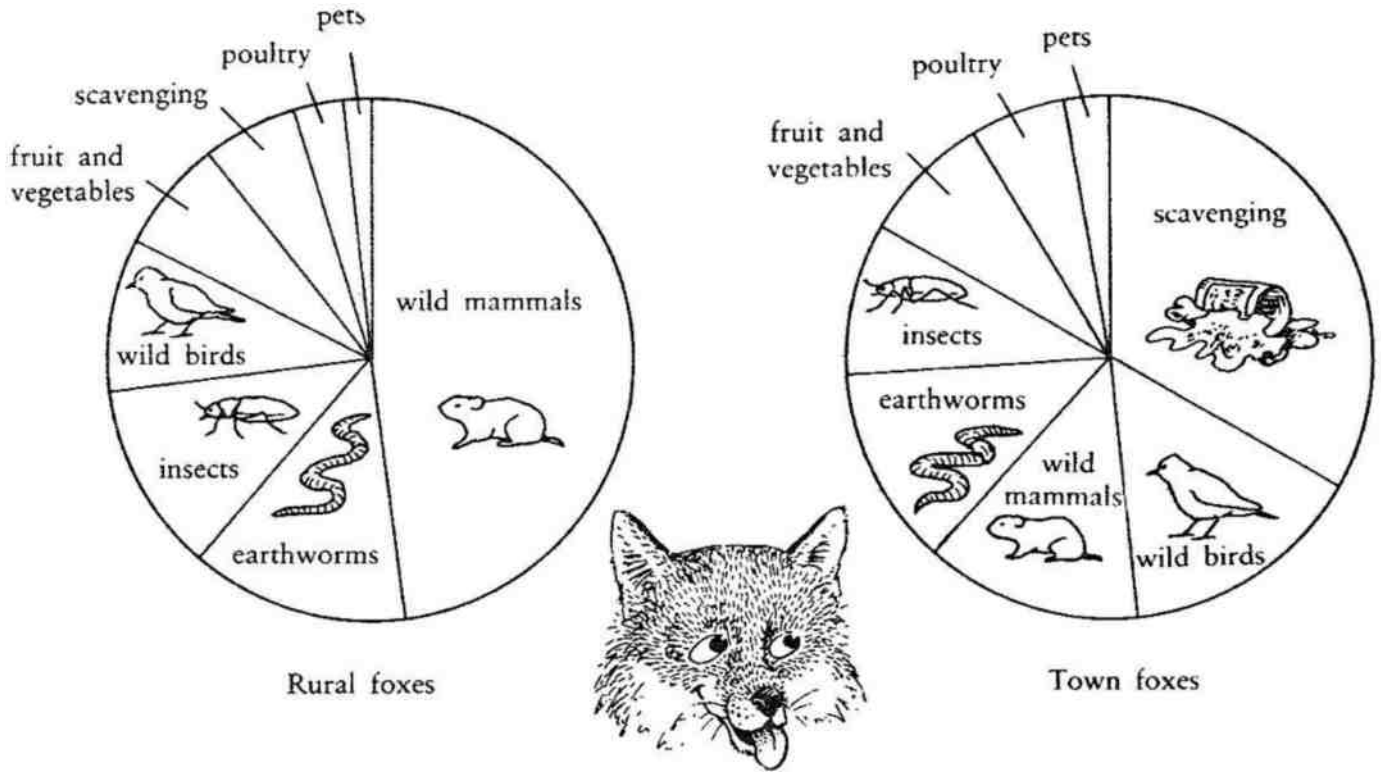
De Vos heeft aan de bovenzijde een roodachtige tot geeloranje, bruine vacht en een duidelijke pluimstaart. Hij heeft een lengte (kop-romp) van gemiddeld 70 centimeter. De staart is hier niet bij meegerekend en heeft een lengte van gemiddeld 40 centimeter. Het gewicht is circa 5 tot 10 kilogram. Hij lijkt vrij lang, maar heeft relatief korte poten en staat dus relatief laag bij de grond. De oren zijn groot en puntig en de achterzijden daarvan zijn zwartbruin. De snuit loopt vanaf de brede kop tamelijk spits toe. Dit maakt het uiterlijk van de Vos vrij karakteristiek en maakt het ook moeilijk de Vos te verwarren met andere dieren.

Gedrag

Vossen leven bij voorkeur 's avonds en 's nachts; dit heeft vooral te maken met de kans op verstoring en bejaging. Waar er minder kans is op verstoring, zal hij namelijk ook overdag actief zijn. Het territorium, het gebied waar een vos leeft, heeft een oppervlak van 20 tot 400 hectare (4 vierkante kilometer). De grootte van het territorium is afhankelijk van het voedselaanbod: veel prooidieren betekent kleinere territoria. Vossen zijn echter niet territoriaal;

Voedsel

Vossen jagen solitair, alleen dus. Via vaste routes lopen ze de vaste voedselrijke plekken langs, waarbij ze ook nog rondkijken naar nieuwe plekjes. Vossen eten overwegend muizen, vogels, kikkers, regenwormen, insecten en vruchten. Klein spul dus. Ook aas en afval wordt verorberd. In het broedseizoen worden ook wel grotere prooidieren gevangen, zoals konijnen, duiven, fazanten en watervogels. Grotere prooidieren leveren voor de Vos een te groot risico op; ze worden enkel gepakt als ze verzwakt zijn. In de zomer en in het najaar eten Vossen ook nog paddenstoelen, terwijl vruchten een groter bestanddeel van het voedselpakket worden. In het stedelijk gebied vormt menselijk afval een belangrijk deel van het voedselaanbod. Kippen worden ook gerekend tot de prooidieren. Dat Vossen kippenhokken leegplunderen komt wel eens voor, maar behoort tot de uitzonderingen. Dit wordt door de Vos vaak gezien als een extraatje, waarbij met zo weinig mogelijk energie een paar extra grote prooidieren worden gevangen. Omdat de Vos een rover is, is zijn natuurlijke reactie bij vluchtende kippen te bijten. In de praktijk blijkt in dit soort gevallen, dat de Vos vaak slechts één of twee kippen meeneemt. Overigens dient men bij dergelijke meldingen ook rekening te houden

Verschillen in voedselsamenstelling tussen plattelandsvos (links) en stadsvos (rechts). De Zwarte e.a., blz.12

meerdere Vossen kunnen binnen elkaars territorium komen, waarbij de mannetjes het minst tolerant zijn. Vrouwtjes kunnen elkaar helpen, vooral de onderdanige vrouwtjes die dan de dominante moervos (moeder) helpen bij het grootbrengen van de jongen.

Vossen paren in de winter (december-februari); een kleine 2 maanden later (meestal eind maart) worden er 4 tot 5 jongen geboren. Het mannetje blijft niet in de verblijfplaats bij de jongen, maar blijft op afstand en zorgt vaak voor voedsel voor de jongen. Vossen maken vaak gebruik van bestaande hollen; in ons gebied zijn dat vooral konijnenhollen. In de herfst verlaten de eerste jongen, vaak de mannetjes, hun moeder en zwerven dan naar een ander leefgebied.

met losgeslagen honden.

De Vos is niet gebaat bij het volledig uitroeien van een soort in zijn territorium. Tijdens onderzoek in de Amsterdamse Waterleiding Duinen is namelijk vastgesteld dat bij een daling van de konijnenpopulatie de vossenpopulatie mee daalde. bSR stelde heel mooi: "Vossen zijn dus afhankelijk van hun prooidieren en hebben belang bij hun voortbestaan".

De Vos in onze regio

De eerste met zekerheid gedocumenteerde waarneming van de Vos in onze regio dateert uit 2002. Toen werd er een Vos gesignaleerd in Park Zestienhoven, nabij Overschie. Sindsdien zijn er meer dan 350 meldingen van

Vossen gedaan. Het verspreidingsgebied van de Vos in de Noordrand van Rotterdam (dus incl. de Bergse Bossen en de groene rand van de stad) ligt tussen Overschie en de van Brienoordbrug. Hierbij zijn er twee concentraties te herkennen, waarbij het Lage Bergse Bos een grens lijkt te vormen tussen beide gebieden. Ten zuiden van de Maas zijn overigens geen of slechts enkele meldingen bekend. Hier vormt de rivier dus een grote barrière voor de Vos. De populatie Vossen in de Noordrand wordt geschat op 30 tot 50 dieren; er is een tiental burchten bekend.

Vossen en weidevogels

Tegenwoordig wordt bescherming van de weidevogel als belangrijkste motief gezien voor de bejaging van de Vos. Maar is die Vos nu wel zo schadelijk voor de Nederlandse weidevogels? Dat is dus niet vastgesteld. Vossen eten zeker weidevogels en hun eieren, maar niet de kuikens. En het verlies aan kuikens wordt gezien als de belangrijkste oorzaak. Kuikens worden vooral gegeten door kraaiachtigen. Bovendien zijn er meer kapers op de kust naast de Zwarte Kraai en de Vos. Wat te denken van de Hermelijn, Buizerd en Blauwe Reiger? Deze drie eten graag kuikentjes. Hoofdoorzaak voor het verdwijnen van weidevogels wordt echter vooral gezocht in het verdwijnen van voor weidevogels geschikt gebied.

Moeten wij de Vos nu vrezen?

Vossen kunnen hondsdolheid hebben; ze zijn drager van het Lyssavirus. De kans dat Vossen hondsdolheid overbrengen op mensen is thans nihil. De meeste besmettingen met het hondsdolheidvirus bij mensen zijn veroorzaakt door

huisdieren (met name honden).

Mensen kunnen besmet raken door het binnenkrijgen van eitjes van de Vossenlintworm. Deze parasiet komt in Nederland ook voor, maar in zeer lage aantallen. Als er besmetting plaatsvindt bij mensen, wordt dit vooral veroorzaakt via een omweg (schoonmaken kattenbak, eten van wilde vruchten). De kans dat men in Nederland besmet raakt met de Vossenlintworm wordt overigens klein geacht. Plunderen van kippenhokken komt voor, zoals eerder gesteld. Het behoort echter niet tot de primaire jachtmethoden van de Vos. Het kan simpel worden voorkomen door de kippen 's avonds en 's nachts in veiligheid te brengen in deugdelijke en goed afgesloten hokken. Het bestrijden van de Vos is daarom in onze regio niet nodig en niet haalbaar. De plaatsen van afgeschoten Vossen kunnen gemakkelijk worden opgevuld door nieuwe Vossen. De Vos komt bovendien nog in zeer lage aantallen voor in onze regio. Laten we nu daarom vooral maar genieten van de zeldzame ontmoetingen met Vossen.

Gebruikte bronnen:

K. Van Den Berge: De Vos *Vulpes vulpes* in Vlaanderen: inventarisatie en synthese van de belangrijkste knelpunten; Mededelingen IBW 72 Wildbeheer
 N. de Zwarte, A. de Baerdemaeker & S. Jaarsma. 2011. Vossen in Rotterdam - literatuurstudie: ecologie, voorkomen en verspreiding in de stad. bSR-rapport 176. Bureau Stadsnatuur Rotterdam, Rotterdam.
[http://nl.wikipedia.org/wiki/Vos_\(dier\)](http://nl.wikipedia.org/wiki/Vos_(dier))
http://nl.wikipedia.org/wiki/Van_den_vos_Reynaerde

MET DE NIEUWE
FIAT PUNTO TWINAIR
BEN JE KLAAR
VOOR 3 JAAR

- 3 JAAR 0% RENTE
- 3 JAAR GARANTIE
- 3 JAAR GEEN WEGENBELASTING

Hij is er: de nieuwe Fiat Punto met zijn revolutionaire TwinAir Turbo benzinemotor. Zonder wegenbelasting en met slechts 14% bijtelling! Nu bovendien met gratis Cool&Blue pakket t.w.v. € 600,-. Ga naar fiatpunto.nl, vergelijk de Punto TwinAir met zijn concurrenten en ervaar het verschil. Er is overigens al een Fiat Punto **vanaf € 10.990,-**. De nieuwe Fiat Punto: dit is de auto waar wij van houden. Meer weten? Kom naar onze showroom en laat je verrassen door de nieuwe Punto.

Gem. brandstofverbruik: 4,2 l/100 km (1 op 23,8). CO₂: 98 g/km. **Fiat. De laagste gemiddelde CO₂-uitstoot van Europa.***

Rij Belastingvrij

Contant waarde	Contante aanbetaling	Totaal Kredietbedrag	Looptijd in maanden	Vaste debet-rentevoet op jaarbasis	Jaarlijkse Kosten Percentage (JKP)	Termijnbedrag per maand	Totaal te betalen bedrag
€ 10.990,-	€ 4.490,-	€ 6.500,-	36	0,0%	0,0%	€ 180,56	€ 6.500,-

36 maanden voor maar 0% rente

Prijs is incl. BTW, excl. kosten rijklaar maken en verwijderingsbijdrage. Getoonde afbeelding kan afwijken van de werkelijkheid. Prijswijzigingen voorbehouden. De financiering in de vorm van niet-doorlopend krediet wordt u aangeboden door Fiat Financial Solutions handelnaam van FGA Capital B.V. (AFM vergunningnummer 12013694) onder voorbehoud van kredietacceptatie en toetsing BKR te Tiel. Max. kredietbedrag € 6.500,-. Deze financieringsactie is geldig tot en met 30 juni 2012. Prijs en uitvoering kunnen aan verandering onderhevig zijn zonder voorafgaande opgave. 3 jaar garantie is opgebouwd uit 2 jaar fabrieksgarantie en 1 jaar Extra Garantie. De compensatie van wegenbelasting per 2014 is gebaseerd op de wegenbelastingtarieven zoals bekend per 1 april 2012 en zal als korting worden verrekend. 3 jaar geen wegenbelasting is niet geldig voor de Fiat Punto 1.2 benzine-motor. Vanafprijs € 10.990,- is gebaseerd op de 1.2 Pop 3-deurs actieaanbieding. Deze actie is geldig t/m 30 juni 2012. Vraag naar de voorwaarden. *Bron: Jato Dynamics. Gebaseerd op de volumegeregelateerde gemiddelde CO₂-uitstoot (g/km) van de best verkochte Europese automerken in 2011.

Let op! Geld lenen kost geld

Eef en Huub

NU OOK UW
FIAT-DEALER

Rotterdam, Ceintuurbaan 133, Tel. 010 - 211 11 11, www.eefenhuub.nl

Roofvogels en uilen zijn niet voor de show

Onderstaande tekst is opgesteld door verschillende organisaties die werkzaam zijn op het gebied van de roofvogelbescherming in Nederland. Het bestuur van 'Rotta' is het hier van harte mee eens en daarom wordt deze tekst hier integraal afgedrukt. In Trefpunt Rotta zijn exemplaren van de folder 'Roofvogels en uilen zijn niet voor de show' verkrijgbaar. We roepen alle leden van 'Rotta' op om geen roofvogel- en uilenshows te bezoeken en deze ook niet (mede-) te organiseren.

Het leed achter de roofvogel- en uilenshows

Onderstaande vogelorganisaties zijn tegen het gebruik van roofvogels en uilen voor commerciële doeleinden, zoals roofvogel- en uilenshows, en wel om de volgende redenen.

Welzijnsproblemen

In gevangenschap kunnen de vogels hun natuurlijke gedrag niet vertonen. Ze krijgen niet of nauwelijks de kans om te vliegen, ze mogen niet op hun eigen prooien jagen (en die opeten), ze hebben niet de vrijheid om een partner te kiezen, een nest te bouwen en jongen groot te brengen. Voor het grootste deel van de tijd zitten ze in een te klein hok of zitten ze met een kort touw vast aan een blok. In het kort: het maken van eigen keuzes is ze ontnomen. Tijdens de shows moeten ze kunstjes doen in een onnatuurlijke omgeving te midden van een mensenmassa die de vogels kan aanraken en aaien. Uilen zijn echte nachtdieren, maar worden urenlang in daglicht te kijk gezet.

Shows creëren vraag

Roofvogel- en uilenshows bevorderen de wens van mensen om zelf een roofvogel of uil te willen hebben. In Nederland wordt een groot en toenemend aantal inheemse en uitheemse roofvogels en uilen gehouden en verhandeld. Waar vraag is ontstaat aanbod (er valt geld te verdienen). Dit aanbod wordt deels gevoed met in gevangenschap gefokte vogels, maar voor een deel wordt ook aan de vraag voldaan door eieren en nestjongen uit nesten in het wild te roven. Het is extra treurig, dat de particulieren die zich een roofvogel of uil aanschaffen denken een huisdier te kopen. Met roofvogels en uilen kun je echter geen band opbouwen, zoals dat met een hond of een kat wel kan.

Faunavervalsing

Er is sprake van faunavervalsing wanneer door niet-natuurlijke oorzaak (ontsnappingsen, expres loslaten) nieuwe (onder)soorten zich vestigen en deel gaan uitmaken van de Nederlandse natuur. Tijdens shows komt het geregeld voor dat een in gevangenschap gefokte vogel de vrijheid kiest en ontsnapt. Bij particulieren die roofvogels en/of uilen houden ontsnappen nog veel meer vogels. Soms worden ze zelfs bewust losgelaten. Een deel van de ontsnapte vogels wordt niet teruggevangen en deze vogels vormen een bedreiging voor de Nederlandse natuur. Alleen al in het jaar 2010 registreerde de oehoe werkgroep Nederland (OWN) 28 ontsnapte Oehoes. Ontsnapte vogels gedragen zich anders dan hun wilde soortgenoten. Ze komen bijvoorbeeld dicht bij de mensen en maken soms schijnaanval-

len op hen. Het publiek denkt dan al snel dat alle wilde vogels zich zo gedragen. Ontsnapte vogels lopen zelf ook grote risico's door de leertjes aan hun poten waarmee ze verstrikt kunnen raken in de takken en een vreselijke dood kunnen sterven.

Het probleem van de hybride vogels

Roofvogel- en uilenshows zijn nauw verweven met de fok van roofvogels en uilen. Daarbij wordt echter op grote schaal hybridisatie, het kruisen van soorten toegepast. Ook deze hybride vogels ontsnappen geregeld en veroorzaken faunavervalsing. Ze nemen bijvoorbeeld de plaats in van Nederlandse vogels of ze paren met in het wild levende vogels en dragen zo vreemd erfelijk materiaal over op de populatie. Zo vormen de hybride valken een gevaar voor de inheemse populatie Slechtvalken.

Slechte voorlichting

Roofvogel- en uilenshows worden vaak gehouden onder het mom van voorlichting. Onderzoek toont aan dat in de meeste shows nauwelijks voorlichting wordt gegeven. Indien dit wel gebeurt, is de verschaft informatie soms zelfs feitelijk onjuist. Daarbij komt dat het karakter van de shows niet past bij de voorlichting: roofvogel- en uilenshows draaien om het feit dat mensen de vogels van dichtbij kunnen zien en zelfs aanraken. Dit is tegengesteld aan het gedrag van deze vogels in het wild. Daar blijven ze het liefst ver van mensen verwijderd en zullen ze zich zeker niet laten aaien. Het publiek leert dus niets over de vogels in het wild. Roofvogel- en uilenshows worden gehouden door zowel valkeniers als roofvogelhouders, mensen zonder een valkeniersopleiding. Dat iemand zich valkenier noemt is géén garantie voor deskundigheid.

Roofvogels en uilen horen vrij te zijn

Roofvogels en uilen horen thuis in de vrije natuur. Daar kunnen ze hun eigen keuzes maken. In Nederland zijn heel wat roofvogels en uilen in het wild te bewonderen, overall om ons heen. Van hartje stad tot op het platteland, in bossen, langs de snelweg. Een verrekijker meenemen op pad is handig, maar niet noodzakelijk. Een beetje geduld helpt, maar daar krijg je dan ook wat bijzonders voor terug. Het is spannend en fascinerend tegelijk om zulke prachtige vogels in hun dagelijkse omgeving bezig te zien. En je leert meer van de vrije vogels dan door te kijken naar een vogel in gevangenschap die, omringd door mensen, verplicht een kunstje opvoert in ruil voor eten.

St. Kerkuilwerkgroep Nederland	www.kerkuil.com
Steenuilen Overleg NL	www.steenuil.nl
Wg. Slechtvalk Nederland	www.werkgroepslechtvalk.nl
Wg. Roofvogels Nederland	www.werkgroeproofvogels.nl
Oehoe werkgroep Nederland Vogelbescherming	http://oehoe.web-log.nl www.vogelbescherming.nl

Rotta Natuurwerk, leuk en nuttig.

Rien van der Vorm

De zomer is voor de mannen van de natuurwerkgroep een moeilijke tijd, want in de natuur wordt volop gewerkt aan de voortplanting. Om dit niet te verstoren komen wij niet in het veld, hoewel er enkele uitzonderingen zijn. In de Wiebertjes zijn enkele bramenveldjes ook in de zomer met de zeis gemaaid. Bij een beheer van twee keer maaien in een jaar verdwijnen hier de bramen, zodat de bloemrijke grasvegetatie terug zal keren. Ook het excursiepad in het Koornmolengat is weer gebruiksklaar gemaakt voor de eerste wandeling begin juli. Het riet en andere planten groeiden dwars door het plankier heen.

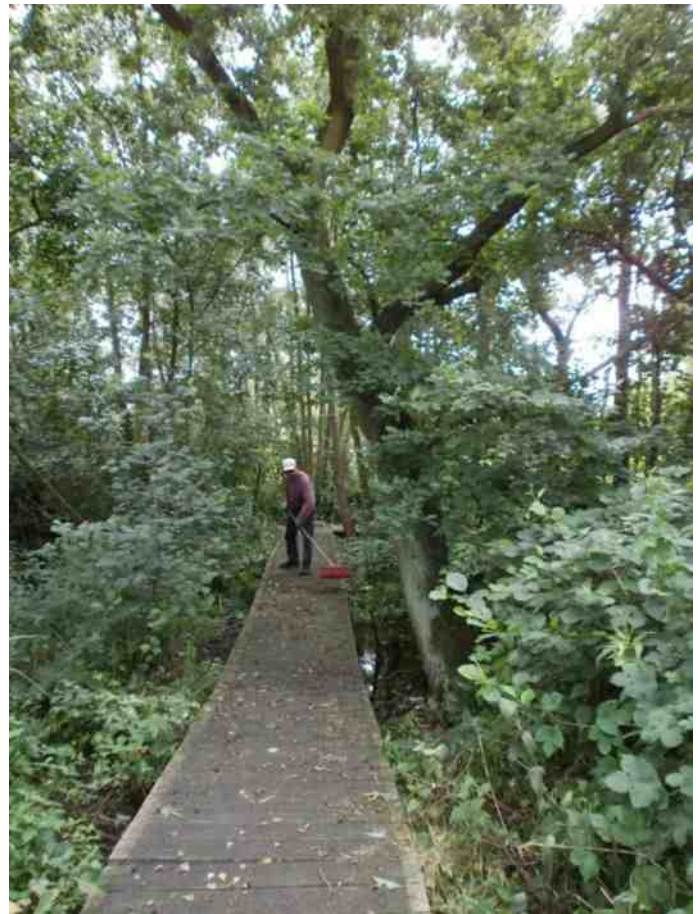
Bramen maaien in de Wiebertjes © Klaas Verschoor

Nestkasten van Steenuilen zijn gecontroleerd op de aanwezigheid van broedende uilen. Aan de vleermuistunnel in het HBB moest nog wat achterstallig werk gedaan worden.

Op het erf van het Trefpunt is door de werkgroep het kleine werkbootje in camouflagekleuren geverfd en de nieuwe, kleine aanhanger (voor het gereedschap) geheel opgeknapt, en nog veel meer.

Met GZH, de beheerder en toezichthouder van o.a. het Recreatieschap Rottemeren, zijn afspraken gemaakt over natuurwerk en onderzoek dat Rotta de komende jaren gaat doen. Wij hebben geïnventariseerd welke gebieden daarvoor in aanmerking komen. Buiten de bekende Wiebertjes en het Koornmolengat gaan we de komende jaren werken en onderzoek doen in een gedeelte van het Hoekse Park (oude populieren- en wilgenbossen) en ook in het Nesselbos gaat wat veranderen. Ook de noordoever van de Zevenhuizerplas zal de komende jaren onze aandacht nodig hebben. Het werk bestaat niet altijd uit ingrijpen. Je kunt ook besluiten om juist niets te doen. Komende jaren gaan wij dit met de mensen van Rotta Onderzoek in kaart brengen, zodat de voor de natuur belangrijke gebieden het juiste beheer krijgen. De onderzoekswerkgroep komt 3 september bijeen om een programma op te starten (zie het artikel van Jan Mudde op de volgende pagina)

In september starten de winterwerken weer in de Wiebertjes met het maaien van de bramenvelden en hier en daar

Het maaien en vegen van het pad door het Koornmolengat © Klaas Verschoor

rietpercelen en hooilandjes. Dus starten wij op zaterdag 1 september weer in het Koornmolengat vanaf 08.00 uur met het maaien van de rietpercelen. En op donderdag 6 september gaat de donderdagploeg weer op volle sterkte aan de slag. Het ziet er naar uit, dat we dan ook enkele nieuwe mensen kunnen verwachten. Uiteraard ben jij ook van harte welkom om de handen uit de mouwen te steken voor het behoud van de natuur in ons nog steeds mooie werkgebied.

De nieuwe tuin achter het Trefpunt © Klaas Verschoor

Rotta Onderzoek, een vliegende herstart!

Jan Mudde

De eerste 15 jaar van het bestaan onze vereniging is er veel aan flora- en faunaonderzoek gedaan. Veel leden hebben in die jaren bijgedragen aan broedvogel- en planteninventarisaties, vleermuisonderzoek, wintervogeltellingen etc. De resultaten hiervan zijn te vinden in de diverse telverslagen en inventarisatierapporten in het archief van Rotta. En, belangrijker, in inrichting, beheer en onderhoud van terreinen in ons werkgebied. Denk maar aan het Koormmolengat, de Wiebertjes, de ZORRO-busbaan en golfbaan De Rottebergen in Bergschenhoek. Ook in de afgelopen 15 jaar zijn we actief geweest op het gebied van onderzoek. Wel op een wat lager pitje en er zijn geen regelmatige verslagen meer verschenen. Voor de leden en andere lezers van dit blad is hierdoor vaak minder duidelijk geweest wat er allemaal aan onderzoek gedaan werd en wordt. In 2011 is het tij gelukkig gekeerd. Geheel op eigen initiatief startte Dick Hoek een broedvogelinventarisatie van het Hoeks Moerasbos en de Wiebertjes en legde zijn bevindingen vast in een fraai verslag en een artikel in *Aves Visum*. Dit vormde de aanzet voor een vliegende herstart van Rotta Onderzoek. Hieronder volgt eerst wat we gaan doen in 2013, hoe je zelf kunt meehelpen en vervolgens waarom het zo belangrijk is.

Wat gaan we doen in 2013?

Volgend jaar willen we van een aantal gebieden zoveel mogelijk te weten komen over de rijkdom van de natuur. Welke gebieden het gaan worden is bij het schrijven van dit artikel nog niet duidelijk. In ieder geval gaat het om delen van het Recreatieschap Rottemeren, een aantal bermen in Lansingerland, en de nieuw ingerichte Eendragtspolder. We willen in beeld krijgen welke flora er voorkomt, welke vogels er broeden en verblijven, welke zoogdieren er zich ophouden en welke insecten (vooral vlinders en libellen) er voorkomen. Ook willen we proberen de amfibieën in beeld te krijgen.

Al met al een ambitieuze doelstelling! De methoden van onderzoek en verslaglegging die we gebruiken sluiten aan bij de landelijk gestandaardiseerde protocollen voor dergelijk onderzoek. Alle verzamelde gegevens zullen we ook doorgeven aan de landelijke organisaties. We roepen hierbij jouw hulp in. Dat is natuurlijk logisch, je bent niet voor niets lid van onze club!

Zelf meehelpen moeilijk en tijdrovend?

Nee, dat is het niet! Vroeger was het inventariseren van flora en fauna vrijwel alleen weggelegd voor die mensen die er een zeer grote kennis van hadden. Die kennis kon je alleen verwerven door jarenlange veldervaring en het doorworstelen van stapels literatuur. Ook moest je je de moeite getroosten om uren achter je bureau te zitten om de in het veld verzamelde gegevens over te schrijven op formulieren en in te tekenen op kaartjes. Voor losse waarnemingen, buiten de inventarisatieprogramma's om, was al helemaal geen "loket". Gelukkig zijn de tijden sterk veranderd!

Tegenwoordig hebben we internet en de groep mensen die buiten loopt met een smartphone groeit nog steeds. Via het internet zijn zeer goede sites toegankelijk die het mogelijk maken thuis achter de PC kennis te vergaren en na te zoeken wat je in het veld gezien hebt. De smartphones maken dat zelfs in het veld mogelijk! Daarnaast is het nu erg eenvoudig om met dezelfde smartphone direct in het veld vast te leggen wat je waargenomen hebt.

Ook op het gebied van inventarisatiemethoden is veel verbeterd. Vroeger moest je kiezen uit vele typen inventarisaties. Nu is bijna alles vervat in landelijke standaarden die een goed handvat zijn voor het veldwerk. De verslaglegging is gedigitaliseerd en kan vaak al direct in het veld plaatsvinden. Door de komst van de digitale camera, kun je nu ook veel eenvoudiger een plaatje schieten van een plant of dier in het veld om het later thuis op het gemak op naam te brengen met behulp van internet of literatuur.

Losse waarnemingen kan je uitstekend invoeren via de twee landelijke invoerportalen www.telmee.nl en www.waarneming.nl. Deze laatste database is veruit de grootste en belangrijkste. Inmiddels zijn al meer dan achttien miljoen

Onderzoeksgereedschap © Jan Mudde

waarnemingen in deze database ingevoerd! En zijn vanuit deze database al ruim veertien miljoen gevalideerde waarnemingen ingevoerd in de Nationale Database Flora en Fauna (NDFF) De NDFF is de belangrijkste leverancier van informatie over de flora en fauna in Nederland naar overheden en grote particuliere organisaties. Van groot belang bij inrichting van de buitenruimte.

Hoe kan je meehelpen?

Elk lid van Rotta en ieder ander die ons werk een warm hart toedraagt kan meehelpen. Allereerst door datgene wat je ziet of hoort in de natuur in te voeren op www.waarneming.nl. Elke waarneming is van belang, of het nu gaat om Kweek of een Bijenorchis, een Spreeuw of een Bladkoning, een Klein Koolwitje of een Rouwmantel. Maak een account aan

op waarneming.nl en beleef zelf het plezier hiervan. Het werken met de digitale hulpmiddelen om waarnemingen vast te leggen is niet moeilijk, ook niet voor zelfverklaarde "digibeten". Tot voor kort was ik er zelf nog één! Voor die mensen die hier moeite mee hebben ben ik als vraagbaak beschikbaar! Een mailtje naar jan.mudde@gmail.com met je vragen over de site is voldoende. Ik geef dan per mail antwoord op je vragen of neem contact op voor een afspraak om je thuis op je eigen PC of laptop wegwijs te maken in de digitale waarnemingen-wereld.

Daarnaast zijn we op zoek naar mensen die een meer structurele bijdrage willen leveren aan het onderzoek van flora en fauna in ons werkgebied. Daarbij gaat het zeker niet alleen om ervaren mensen die uren in het veld willen doorbrengen met inventariseren. Ook als je veel minder tijd ter beschikking hebt en weinig tot geen kennis hebt ben je van harte welkom. Een slotje onderzoeken is leuk, kost weinig tijd en van de ervaren vrijwilligers die er bij zijn leer je veel. Vier keer per jaar dagvlinders tellen die je op een bepaald stukje tegenkomt vergt ook niet veel tijd en de meest voorkomende dagvlinders zijn vrij eenvoudig te herkennen. Dat je dan soms een zeldzaamheid of moeilijker te herkennen soort mist is helemaal niet erg. Nestplaatsen van Gierzwaluwen of Huismussen zoeken en tellen lukt vaak al in je eigen wijk. Het doorgeven via waarneming.nl kost maar enkele minuten! En dan is er weer een belangrijk gegeven vastgelegd. Zomaar een paar voorbeelden van leuke activiteiten die we in 2013 organiseren.

Voor de mensen die te kennen geven mee te willen helpen, maar die nog niet over voldoende kennis beschikken zullen we de benodigde scholing organiseren. In welke vorm dat gaat gebeuren staat nog niet vast want dat is onder andere afhankelijk van de belangstelling. Uiteraard doen we een beroep op alle leden en sympathisanten van Rotta die vanuit werk en/of hobby al over de nodige kennis en ervaring beschikken om mee te helpen. Ook voor hen geldt dat er geen enorme tijdsinvestering vereist wordt. Een dagdeel of avond je kennis en ervaring delen met minder ervaren vrijwilligers is ook al heel welkom.

Waarom nu ineens deze herstart?

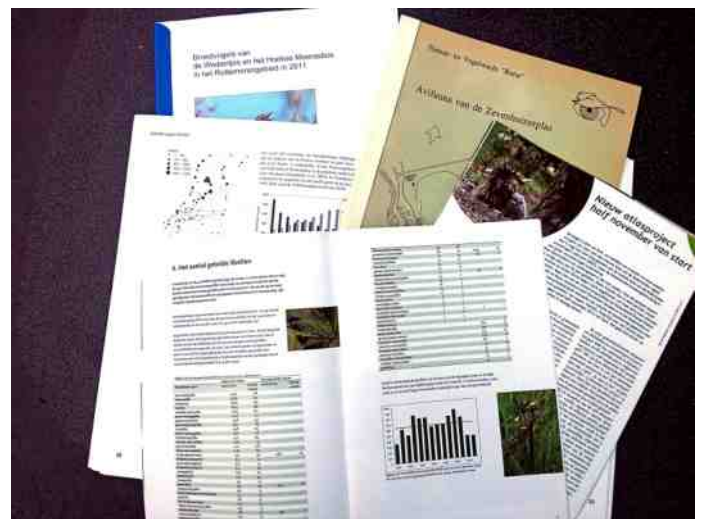
Steeds meer komt de verantwoordelijkheid voor de instandhouding van een goed leefmilieu te liggen bij gemeentelijke overheden en particuliere partijen. Deze organisaties beschikken vaak niet over de menskracht en kennis om zelf onderzoek te doen. Aan financiële middelen om anderen dat onderzoek aan flora en fauna gedegen te laten uitvoeren ontbreekt het al helemaal. Rotta is al jarenlang een gewaardeerde gesprekspartner voor deze partijen op het gebied van natuurkwaliteit en leefomgeving. Om goed te kunnen blijven adviseren, en steekhoudend te argumenteren in het belang van een goede leefomgeving, zullen we meer moeten weten over de stand van zaken van de natuur in ons werkgebied. Daar is jouw hulp bij nodig!

Vragen van andere organisaties over de flora en fauna

De vraag naar de stand van de flora en fauna in ons werkgebied vanuit andere organisaties en overheden neemt toe. Medio mei laat de terreinbeheerder van Recre-

atieschap Rottemeren, de Groenservice Zuid-Holland (GZH) weten dat zij meer wil weten over de in hun terreinen voorkomende natuurwaarden. Ook geven de mensen van GZH te kennen dat er op meer plekken in het Lage en Hoge Bergse Bos, de Bleiswijkse Zoom, het Nessebos en langs de Zevenhuizerplas kansen voor de natuur geboden zouden kunnen gaan worden. Dit is het directe resultaat van de jarenlange inspanningen van onze vrijwilligers bij het beheer van het Koornmolengat en de Wiebertjes. Inmiddels hebben Jaap van Lien, Rien van der Vorm en de andere mensen van Rotta Natuurwerk een eerste selectie van interessante gebieden gemaakt en staat een overleg met de GZH over deze selectie op de agenda. De komende jaren zal veel onderzoek nodig zijn naar de resultaten van het beheer.

De gemeente Lansingerland laat in 2012 door ecologisch en milieud adviseur Bureau Waardenburg bv een zogenaamde quickscan uitvoeren naar de op haar grondgebied aanwezige natuurwaarden. Een belangrijk deel van de vogelgegevens wordt door Rotta aan dit adviesbureau geleverd, en ons lid Anton van Meurs stelt zijn waardevolle vleermuisgegevens ter beschikking. Helaas beschikken we niet over relevante gegevens van andere diergroepen en planten. Ook legt de afdeling Groenbeheer van dezelfde gemeente contact met Rotta in verband met het nieuw op te stellen bestek Bermbeheer 2013-2016. De ambtenaren willen graag weten welke bermen in Lansingerland een zekere natuurwaarde hebben, of door aangepast beheer

Het eindresultaat: rapporten © Jan Mudde

deze natuurwaarde kunnen ontwikkelen. De gesprekken hierover zijn gaande, echter ook hier is onze handicap dat we niet over gedetailleerde gegevens beschikken ten aanzien van wat er in de Lansingerlandse bermen allemaal voorkomt aan flora en fauna.

Aan de overzijde van de Rotte krijgt ondertussen het gebied van de nieuwe Willem-Alexander roeibaan steeds meer vorm. De nieuwe inrichting van de Eendragtspolder nadert zijn voltooiing. Deze inrichting, die geheel ten dienste staat van de waterkwaliteit van de roeibaan, maakt het gebied bijzonder interessant voor allerlei dieren en planten. We willen de ontwikkeling de komende jaren graag nauwgezet volgen. Temeer daar het beheer van het gebied niet een-

voudig is en er keuzes gemaakt zullen moeten worden die ver strekkende gevolgen kunnen hebben voor de te ontwikkelen natuurwaarden in de Eendragtspolder.

Wat zit waar en hoeveel zit er? Het belang van kennis.

De goede lezer zal het ongetwijfeld opgevallen zijn: wij van Rotta weten nog lang niet alles van de natuur in ons eigen werkgebied! Op het gebied van de vogels hebben we best een goed beeld. Maar ten aanzien van andere diergroepen en de flora is dat veel minder het geval. Juist in deze tijd van bezuinigingen, dreigende verslechtingen op het gebied van wetgeving over flora en fauna, nieuwe wetgeving op het gebied van bouwen en omgeving (wet WABO) en grootschalige veranderingen is het van belang deze kennis te verwerven. Alleen door te weten welke dieren, planten en andere organismen waar en in welke aantallen in ons gebied aanwezig zijn, kunnen we zorgen dat de biodiversiteit in onze woonomgeving behouden blijft! En dat is een absolute noodzaak in dit drukke deel van de Randstad.

De herstart in 2012

In 2012 heeft het initiatief van Dick Hoek uit 2011 een vervolg gekregen. Hijzelf inventariseerde de Noordoever van de Zevenhuizerplas, Mirjam van Donselaar en Jesse Keyzer het Hoeks Moerasbos en de Wiebertjes terwijl Jan Mudde de Boterdorpsche Polder, beter bekend als bouwlocatie Wilderszijde, voor zijn rekening nam. In alle gevallen betreft het broedvogelinventarisaties. Op dit moment wordt hard gewerkt aan de verslagen. In het decembernummer van dit blad meer hierover. Daarnaast heeft Dick in 2012 een aantal kilometerhokken in ons werkgebied geïnventariseerd op planten voor FLORON. En in september start Anton van Meurs een onderzoek naar de muizen in de Noordrand van de Zevenhuizerplas.

En er gebeurde meer in 2012! Alle gegevens van de broedvogelinventarisaties, PTT-tellingen en Wintervogeltellingen worden al bijna 30 jaar trouw door Rien van der Vorm verzameld en doorgegeven aan Sovon, de landelijke organisatie die alle vogeltellingen in Nederland coördineert. Al die jaren heeft Rien deze gegevens, vele honderden tellingen in totaal, ook bijgehouden in een eigen database. Dit jaar is deze database beschikbaar gekomen voor de vereniging zodat een ieder kennis kan nemen van de telresultaten.

Vanuit Jong Rotta meldden zich een aantal leden dat graag aan de slag wil met het behoud van natuurwaarden in ons werkgebied. Ook willen zij onderzoek gaan doen naar die verschillende natuurwaarden. Wel willen ze graag samenwerken met meer ervaren onderzoekers en vrijwilligers om zo hun kennis te verbreden en verdiepen. Bart Dieleman gaat in 2013 aan de slag met werk in het kader van het Broedvogel Monitoring Project. Hij doet dat samen met Jesse Keyzer, Martijn Moerman gaat libellen inventariseren rond het Koornmolengat, Mirjam van Donselaar wil aan de slag met een planteninventarisatie aan de Noordoever van de Zevenhuizerplas, ervaren inventariseerder Ellen Beckmann heeft aangegeven haar daarbij te willen helpen. De eerste stappen zijn dus al gezet! Welke stappen zet jij in 2013?

Uitdragen van de verzamelde kennis

Aan de leden en andere belangstellenden doen we regelmatig verslag van de resultaten uit de diverse onderzoeken. We gebruiken daarvoor uiteraard dit blad maar vooral ook de website en de social media als Facebook en Twitter. Van alle onderzoeken maken we rapporten die we aan gemeentebesturen, ambtelijke en particuliere organisaties zullen aanbieden. In ons bezoekerscentrum Trefpunt Rotta zal een permanente kaart van het werkgebied te zien zijn waarop interessante resultaten en waarnemingen terug te vinden zijn. Daarnaast zal daar ook uitgebreid aandacht besteedt worden aan het lopende onderzoek en welke gebieden daarbij betrokken zijn. Blijf op de hoogte en help mee!

De tijd is rijp!

Alles bij elkaar genomen is de tijd nu rijp om het onderzoek aan flora en fauna in het werkgebied van Rotta handen en voeten te geven. Daartoe hebben we de werkgroep Rotta Onderzoek in het leven geroepen. Ieder die op enigerlei wijze de komende jaren mee wil helpen kan zich aanmelden bij Dick Hoek of Jan Mudde, onderaan dit artikel staan hun beider e-mailadressen. Als je al weet waar je belangstelling naar uit gaat kun je dat gelijk aangeven. Weet je dit nog niet dan is dat niet erg, er zit vast een leuke activiteit voor je bij in 2013! Doe mee en geniet, eerst lekker buiten en later van de mede door jou tot stand gekomen kennis van de natuur in het werkgebied van je eigen vereniging.

Inventariseren is mooi werk. © Jan Mudde

Ieder die meer wil weten over dit onderwerp is van harte welkom op de verenigingsdag op zaterdag 13 oktober waar ook de mensen van Rotta Onderzoek aanwezig zijn voor een goed gesprek en het geven van informatie. Kom langs en maak kennis met deze vernieuwde en actieve poot van jouw vereniging! Ook de trekkers van Rotta Onderzoek, Dick Hoek en Jan Mudde kunnen je uiteraard informeren.

Meedoen? Eerst meer informatie? Mail naar:

Dick Hoek: dick.hoek@yahoo.com
Jan Mudde: jan.mudde@gmail.com

Bloemen, insecten en vlinders

Gert Jansen

Onder een lappendeken van stapelwolken (cumulus) en af en toe een stukje blauw gingen 16 Rotta Rangers met ruim voldoende begeleiding op stap; uiteraard met loeppotje en een zoekkaart van vlinders. De temperatuur bedroeg 17 graden. Eigenlijk net iets te koud voor onze koudbloedige vrienden. Rond de 20 graden en wat zonnewarmte is eigenlijk het mooist. Maar goed, je moet een keer tevreden zijn. Bovendien ging het ook om wilde bloemen en insecten.

Het leuke van deze groep was, dat er van de 16 deelnemers 7 kinderen voor het eerst meegingen. Best wel even spannend, maar ik kan je nu al verklappen dat ze het goed tot uitstekend naar hun zin hebben gehad.

Als je hoog staat zie je vaak meer.

We hadden tijdens de voorbereiding een prachtig veldje wilde bloemen gevonden en onze experts hebben er van alles over verteld. Het terrein werd overheerst door de Echte kamille. Maar diverse andere soorten hebben we samen met de kinderen gespot en aandachtig bekeken. Er was ook een deel waar de begroeiing vrij hoog was (uitgebloeid Raapzaad), zodat de kinderen zich daarin konden verstoppen. Langs de waterkant schiet het nieuwe Riet overal omhoog. Daartussen zagen we op diverse plaatsen het Harig wilgenroosje, zodat het geheel wat roze werd ingekleurd. Mooi om samen te bekijken was de Grote egelskop. De vrouwelijke bloemhoofdjes lijken net op een opgerold egeltje. Een populair collectors-item bij de kinderen was 'de sigaar' van de Grote lisdodde. Meestal kun je er net niet bij, dus.....

Af en toe zagen we een koolwitje voorbij fladderen, maar ja.....welke?: het Groot koolwitje, het Klein koolwitje of (nog iets lastiger) het Geaderd witje? Probeer ze maar eens op te zoeken via www.vlinderstichting.nl: Ga naar vlinders – dagvlinders – overzicht dagvlinders. Wist je overigens dat dagvlinders een knopje op hun antenne hebben? Let er maar eens op.

Onderweg 'struikelden' we bijna over de Rode soldaatjes, die op schermbloemigen vrij druk bezig waren (met paren). Diverse loeppotjes fungeerden even als kazerne, maar de Rode en Zwarte soldaatjes gingen onverstoort 'verder'. Blinde bijen, zweefvliegen, Aardhommels, een enkele wa-

Soldaatjes op schermbloem © Jan Mudde

terjuffer en libelle om maar 'wat' te noemen hebben we gezien.

Na 3 kwartier intensief speuren moest er wel wat stoom afgeblazen worden. Vandaar omhoog via de Tussenbult naar het kunstwerk 'De spoortunnel'. Inmiddels kwam de zon steeds vaker tevoorschijn en echt waar.....onderweg hebben we de Atalanta, de Kleine vos, de Dagpauwoog en 2 dansende Landkaartjes (zomertenuue) gezien. Boven op de berg lekker wat gedronken en genoten van het prachtige, heldere uitzicht. Irritant al die troep, die mensen maar gewoon achterlaten. Via de achterkant weer naar beneden richting Trefpunt. Een machtig gezicht al die Reuzenberenklauw op de helling. Iedere Rotta-Ranger weet inmiddels wel, dat het sap van deze reus in combinatie met zonlicht brandwonden veroorzaakt: oppassen dus! Overal zag je van die trompetvormige, witte bloemen tussen andere planten slingeren: de Haagwinde of het Pispotje.

Rond 15.30 uur waren we weer terug bij het Trefpunt waar we nog even verzamelden bij de picknicktafels. Als aardigheidje kregen de kinderen een zakje bloemzaadjes mee, speciaal voor bijen en vlinders (met dank aan Johan, onze huisimker). In het voorjaar 2013 'ergens' zaaien.

Een snelle mail-reactie: *Iedere maand weer een "cadeautje" die kinderexcursies! Leuk!*

Kleine vos © Jan Mudde

FOTO'S EN ANDERE AFBEELDINGEN

Machiel Brinkhorst, beeldredacteur Aves Visum

De nieuwe manier van drukken van de Aves Visum geeft veel betere mogelijkheden om het blad van foto's en afbeeldingen te voorzien. Gelukkig krijgt de redactie veel beeldmateriaal, maar helaas is dat niet altijd even bruikbaar. Tijd dus om uit te leggen welke eisen de redactie stelt om foto's en afbeeldingen goed te kunnen plaatsen.

Allereerst dient een foto of afbeelding voldoende pixels te bevatten. Het absolute minimum is, dat de foto of afbeelding 600 pixels breed is, maar liefst hebben we een minimum breedte van 1.000 pixels. Comprimeer de foto's die je ons opstuurt niet teveel. Compressie-kwaliteit "normaal" is het minimum. Maar het liefst ontvangen we echter van je het originele bestand zoals het uit de camera is gekomen, maar let ook daarbij op de eisen voor het aantal pixels in de breedte.

Soms krijgen we foto's waar de opnamedatum in het beeld staat. We vinden dat heel storend voor in de Aves Visum. Schakel deze functie dus uit als je fotografeert voor de Aves Visum.

Als je foto's van een Rotta-activiteit stuurt, lever dan naast foto's van de deelnemers ook foto's van de natuur die op die dag gezien werd. Dan kunnen we de lezers beter deelgenoot maken van wat jullie die dag beleefd hebben.

Geef bij elke foto duidelijk aan wie de maker is van de foto. Dan kunnen wij dat keurig vermelden in het bijschrift. Als je voor een artikel gebruikmaakt van een afbeelding of foto die je van internet haalt, let dan goed op of er vrij gebruik gemaakt mag worden van dit beeldmateriaal. We zitten niet te wachten op claims.

Landelijke dag Sovon

De Landelijke Dag van Sovon Vogelonderzoek Nederland vindt dit jaar opnieuw plaats op het terrein van de Radboud Universiteit te Nijmegen en wel op zaterdag 24 november. De locatie is prima bereikbaar, zowel met het openbaar vervoer als met de auto.

De dag is gratis toegankelijk en bedoeld voor iedereen met een hart voor vogels en natuur. De parallelprogramma's worden dit jaar verzorgd door Veldonderzoek Flora en Fauna (VOFF) en de Nederlandse Ornithologische Unie (NOU).

Programma:

- Uitgebreide informatiemarkt met tal van kortingen en voordeeltjes
- Lezingen in vijf zalen
- Aandacht voor Jaar van de Klauwieren (2012) en Jaar van de Patrijs (2013)
- Mystery Bird kwis met mooie prijzen
- Vrijwilliger van het Jaar
- Kinderprogramma (voor 8-14 jarigen)

De organisatie is in handen van Sovon i.s.m. Vogelbescherming Nederland en de Nederlandse Ornithologische Unie (NOU).

Houdt u de Sovon-website www.sovon.nl in de gaten voor het definitieve programma! Waarnemers en andere relaties van SOVON krijgen begin oktober een uitnodiging thuisgestuurd.

Euro Birdwatch en Telpost Lührs

Op zaterdag 6 oktober 2012 doen we weer mee aan Euro Birdwatch, het grote Europese vogeltrektelproject. Net als de voorgaande jaren zijn een aantal doorgewinterde trektellers tussen 08:00 uur en 12:00 uur paraat op trektelpost Lührs. Jullie zijn allemaal van harte welkom om mee te speuren, ervaring is niet nodig, een verrekijker wel erg handig. Kom gezellig meedoen op de bekende plek achterop de ski-heuvel in het Hoge Bergse bos. Na afloop praten we vanaf 12:30 uur na over de telling en de vogeltrek in het algemeen in ons clubhuis Trefpunt Rotta.

Trektelpost Lührs

Sinds het voorjaar van 2012 is de welbekende locatie achter de ski-helling in het Hoge Bergse Bos een officiële trektelpost. Onder de naam Lührs (Rotterdam-Noord) is deze post terug te vinden op www.trektellen.nl. In de maanden september, oktober en november zal hier elke donderdagochtend van ca. een half uur voor zonsopkomst tot ca. 09:30 de vogeltrek geteld worden. Iedereen is daarbij van harte welkom. Ook kun je zelf een aantal uren trek gaan tellen op Lührs, hoe je de telling het beste kunt registreren kan je navragen bij Jan Mudde. Hij is ook degene die graag jouw resultaten ontvangt zodat hij ze in kan voeren op trektellen.nl. Stuur ze op naar jan.mudde@gmail.com en bouw mee aan Rotta's trekteldataset.

Jong Rotta verzameld bij het Trefpunt © Jan Mudde

Woudaap, de trots van Rotta

Jan Mudde

Deze keer prijkt op de voorplaat het kleinste reigertje van Nederland, de Woudaap. Toen jaren geleden ergens in het werkgebied van onze vereniging een flinke oppervlakte waterriet aangelegd werd voor waterzuivering klonk het van diverse kanten gekscherend “Binnenkort broeden hier Woudaapjes!” Niemand nam deze droom toentertijd serieus, immers het Woudaapje was praktisch uitgestorven in Nederland. Daarnaast stond de vogelsoort bekend als uitermate schuw en verstoringsevoelig. Een dergelijke vogel zou zich nooit vestigen in dit deel van de drukke Randstad.

Dat dromen niet altijd bedrog hoeven te zijn bleek jaren later. Een eerste broedgeval was een feit. Nu, in 2012, zijn er zelfs meerdere locaties in ons werkgebied waar deze vogelsoort broedt. We zijn er maar wat trots op. Vele honderden vogelaars van heinde en verre hebben er inmiddels van mogen genieten. Met de schuwheid en verstoringsevoeligheid lijkt het, zolang de directe nestomgeving maar niet betreden wordt, nogal mee te vallen.

Herkennen en ontdekken

Een Woudaap is een onmiskenbare verschijning. De mannetjes hebben een diepzwarte kruin en bovendelen, met fraai rossig-bruine onderdelen, de kop is wat bruingrijs van kleur en de snavel is geel, echter in de paartijd is hij bloedrood. De vrouwtjes zijn wat fletser van kleur, wat vooral goed te zien is in de vlucht. Mannetjes laten dan op hun bovenvleugels een fraaie helder-beige vlek zien, terwijl deze bij de vrouwtjes vaal leembruin is. De juveniele vogels hebben een bruine, in de lengte gestreepte, pyjama aan.

Juvenile Woudaap © Margreet Verhoeven-Berkman

Het is een héél klein reigertje. De mensen die ze voor het eerst zien hoor je meestal zeggen: “Nooit geweten dat ze zó klein zijn...” Het geluid is uitermate kenmerkend, een

soort van droog keffen en kan ver dragen. Het klinkt ongeveer als *wrah, wrah, wrah, wrah*. Heb je het nog nooit gehoord dan loop je er snel aan voorbij. Ken je de roep eenmaal dan is hij onmiskenbaar.

Hoewel geheel niet schuw zijn het toch vogels die je moeilijk te zien krijgt. De levenswijze is verborgen in het hoogopgaande Riet. Woudaapjes zien is geduld oefenen. Ettelijke uren kan je doorbrengen bij hun broedstek zonder ooit maar een glimp van de vogels te zien. De meeste kans maak je nog in juli en augustus wanneer ze jongen hebben. Door de veelvuldige voedselvluchten voor hun hongerige kroost laten pa en ma zich dan vaker zien.

Voorkomen en verspreiding

Hoewel uitermate schaars, met een geschat aantal broedparen tussen de 25 en 50 in 2010, komen ze wel verspreid door het gehele land voor. Naast onze omgeving zijn de Gelderse Poort en de Oostelijke Vechtplassen goede gebieden om deze soort te vinden. Door de lage dichtheid is de trefkans echter laag. Wel zijn ze vaak jarenlang trouw aan een eenmaal gekozen broedlocatie. Na een absoluut dieptepunt in de jaren negentig, met nog slechts 9,3 paartjes per jaar, gemiddeld over drie jaar, lijkt er nu toch sprake van enige vooruitgang. Succesvol broeden lijkt sterk samen te hangen met waterriet en de prooien die zich in een dergelijk biotoop ophouden.

Voedsel en nestplaatskeuze

Van het voedsel van de Woudaapjes is nog niet heel veel bekend. Wel is aangetoond dat in de waterriet-biotoop vooral kleine vis van ca. 1 cm. lengte het hoofdbestanddeel van het menu vormt. Baars, Snoek, en Karper zijn dan favoriet.

Het nest is een echt miniatuur reigernest, een stevig plateau van dode rietstengels verankert net boven de waterlijn. De kans dat je het ooit zult zien is echter vrijwel nul. Het zit namelijk diep in een rietkraag verstopt.

Toekomst

Dromend over de toekomst zie ik op een zwoele avond in juni 2020 een golvende massa waterriet in de Eendragts-polder staan ten oosten van de roeibaan.....overal uit deze vegetatie klinkt de baltsroep van tientallen Woudaapjes tussen de zang van de Kleine en Grote Karekieten door. Boven het groene Riet vliegen Kleine Zilverreigers, plots duikt alles weg en wordt het stil..... Als een stille schaduw des doods vliegen een tweetal Grauwe Kiekendieven laag over de begroeiing op zoek naar prooi voor hun hongerige jongen.....*Wishfull thinking ??* We zullen zien, want ruim twintig jaar geleden dachten we dat ook toen iemand zei dat er ooit Woudaapjes zouden broeden in het werkgebied van Rotta.....

Literatuur

Boele A. et al. 2012 *Broedvogels in Nederland in 2010. SOVON-rapport 2012/01*. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

Jong Rotta

Mirjam van Donselaar en Jesse Keyzer

In de winter van 2011 komt Mirjam via de Stichting Landschapsbeheer Zuid-Holland in aanraking met Natuur- en Vogelwacht 'Rotta'. Ze wil vrijwilligerswerk gaan doen in de natuur. Via voorzitter Rien van der Vorm komt ze bij de donderdagploeg terecht, een groep Rotta-leden die destijds het Trefpunt verbouwd heeft en met elkaar besloten heeft elke donderdag onderhoud te verrichten in de natuur en bij het Trefpunt zelf. Jan Mudde, lang lid van Rotta en nog een erg fanatieke geest, ziet in Mirjam een medestander voor een project dat ook hij al lang in gedachten heeft; een wat fanatiekere en jongere kant van Rotta op poten zetten, met leden die er niet voor niet terugdeinzen om om 4 uur 's ochtends naast hun bed te staan, gebieden te inventariseren, door weer en wind te struinen en wat jongere humor in te brengen. Langzaam maar zeker krijgt het plan vorm. Mirjam's vriend Jesse is meteen enthousiast en door zijn achtergrond als student aan de opleiding Bos- en Natuurbeheer maakt hij de drie-eenheid compleet.

Jong Rotta ziet ze vliegen in Zeist © Mirjam van Donselaar

zaken. Hierdoor zijn de activiteiten ook kwalitatief goed ingevuld.

Wat hebben we tot nu toe zoal gedaan?

Elke eerste dinsdag van de maand is onze vaste avond op het Trefpunt in Bergschenhoek. De avonden staan in het teken van educatie en gezelligheid. Het thema van deze avonden verschilt per maand zodat alle aspecten van de natuur belicht worden.

Naast het behandelen van thema's uit de natuur is het voor ons ook belangrijk dat de mensen onderling het naar hun zin hebben. En om daardoor, met natuur in hun midden, samen tot leuke initiatieven te komen en van elkaar te leren. Aansluitend op de avonden organiseren we ongeveer twee weken daarna een excursie naar een mooi gebied dat in het zelfde thema past.

Daarnaast proberen we mensen te stimuleren om aan inventarisaties en veldwerk te doen. Jong Rotta is dus ook zeer actief bezig met het verzamelen van gegevens. Zo hebben wij afgelopen voorjaar BMP-tellingen gedaan in de Wiebertjes en het Hoeks Moerasbos en beginnen we dit najaar met watervogeltellingen in de nieuw aangelegde Eendragtspolder. Op dit moment telt Jong Rotta ruim tien enthousiaste en actieve jongeren, en we blijven groeien!

Wat staat er binnenkort op het programma?

Komend najaar hebben we verschillende activiteiten gepland staan. Naast de vaste avonden zijn er ook een aantal excursies. Onderwerpen die behandeld zullen worden zijn o.a. eten uit de natuur, paddenstoelen, het determineren van bomen en landschapsfotografie. Een divers programma met voor ieder wat wils! Alles staat uiteraard in de activiteitenkalender in dit blad. Daarnaast is het najaar een ideale tijd voor trektellingen van vogels. Het plan is om met Jong Rotta hier ook aan mee te doen.

Als je mee wil doen aan een activiteit raden wij je aan de Facebook-pagina van Rotta in de gaten te houden. www.facebook.com/groups/383452185016915/ Wij zijn hier zeer actief op aanwezig en wij zijn tevens ook de admins!

Jong Rotta bij de Rhoonse Grienden © Jan Mudde

Wat willen we met Jong Rotta bereiken?

Onze doelstelling is vrij eenvoudig, en is toch anders dan wat je terug ziet bij andere doelgroepen van Rotta (bijvoorbeeld bij activiteiten voor kinderen of ouderen). Vooral om jonge mensen tussen de 12 en circa 50 jaar (iedereen met enthousiaste geest is uiteraard welkom ongeacht leeftijd, Jong Rotta is er voor allemaal) te betrekken bij de natuur en vooral ook activiteiten te organiseren voor deze doelgroep, waarvoor meestal niet zoveel georganiseerd wordt.

De focus van de activiteiten ligt vooral op educatie, natuurbehoud en -bescherming en het genieten van de natuur. Kernwoorden van Jong Rotta zijn: openheid, flexibiliteit, kwaliteit, doelgerichtheid en uiteraard een flinke dosis plezier en humor. Deze kernwoorden zorgen ervoor dat niemand tot iets verplicht is, ieder zelf ideeën in mag brengen en er op een open manier gecommuniceerd wordt tussen de deelnemers. Er wordt ook veel samengewerkt met de oudere 'Rotta' leden met een grote kennis van

De Oostvaardersplassen

Dick Hoek

Excursie naar de Oostvaardersplassen in Flevoland. Met maar liefst 26 deelnemers vertrekken we op zaterdag 26 mei onder een strakblauwe hemel naar Flevoland...

De eerste stop is de Grote Praambult, een kunstmatige heuvel aan de oostkant van de Oostvaardersplassen waar je een prachtig uitzicht hebt op het gebied. Het eerste dat opvalt zijn natuurlijk de groepen grote grazers: Heck-runderen, Konikpaarden en Edelherten. Deze soorten zijn uitgezet om het dichtgroeien van het gebied te voorkomen, maar nu bestaat het beheer uit zoveel mogelijk..... niets doen en krijgen natuurlijke processen vrij baan.

Ook kleinere grazers doen hun best: honderden ganzen, vooral Grauwe, grazen met hun jongen het gras kort af en gaan op de natte plekken de jonge rietuitlopers te lijf. In een van de hoogste dode bomen is een groot nest zichtbaar met vier zwarte vogels: ver weg, niet meer dan zwarte stippen, maar aan hun gedrag te oordelen jonge vogels, op het punt van uitvliegen. Raaf of Zwarte Kraai? Het wordt niet duidelijk omdat er geen volwassen vogels in de buurt zijn. Raven broeden al sinds enige jaren in het gebied en profiteren als aaseter samen met de Vos en Zeearend van de vele kadavers van de grote grazers.

Voorts zijn hier te zien: enkele Brandganzen, Grote Zilverreigers, Kieviten, een zingende Vink, Grasmus, en enkele Huiszwaluwen. De volgende bestemming is het bezoekerscentrum van het Staatsbosbeheer langs de Knardijk met de verderop gelegen kijkhut de Zeearend. De koffieautomaat van het Staatsbosbeheer bezwijkt bijna aan de plotselinge stormloop, maar gelukkig weet de boswachter hem weer aan de praat te krijgen.

Het voetpad naar de Zeearend loopt aanvankelijk door een gebied met rietvelden en kleine bosjes. Hier zien en vooral horen we de bekende soorten van rietvelden: Kleine Kariet, Rietzanger, Rietgors en Blauwborst. Daarna lopen we langs de rand van een uitgestrekt rietveld. "Ik zou zo graag eens een Baardmees zien". Maar die wens gaat niet in vervulling. We zien zelfs geen Buidelman, Buidelmees of Baardman. Wel zijn hier ook weer massa's grazende Grauwe Ganzen en Konikpaarden.

Zelfs de schaarse meidoorns met scherpe doorns bewapend tegen vraat, zien er erg gehavend uit en weten nauwelijks te overleven. Wat verder lopen we door een wat eens een dicht wilgenbos was. Het is nu een erg open bos met meer dode bomen dan levende. Door de intensieve graasactiviteiten verdwijnt het bos langzaam maar zeker en maakt plaats voor brandnetelruigte. Maar ook deze ruigte zal weer plaats moeten maken voor een ander soort vegetatie. Dat maakt het gebied zo spannend: steeds weer nieuwe, vaak onverwachte ontwikkelingen. Door het open karakter is het nu een ideale plek voor Grauwe Vliegenvangers, die we op drie verschillende plaatsen zien en horen. (onopvallend, geen meesterzanger) Vanaf de dode takken jagen ze op insecten. Ook voor Gekraagde Roodstaarten blijkt dit een ideale omgeving met veel holten en spleten om in te broeden. Andere zangvogels zijn hier Winterkoning, Vink, Pimpel- en Koolmees, Fiits en Tuinfluiter. Dichtbij het bezoekerscentrum heeft Riekje ondertussen genoten van een Koekoek onder handbereik en paaiende karpers.

In de Grauwe Gans (zo heet een andere kijkhut langs de Knardijk) zien we geen Grauwe Ganzen, wel vissende Lepelaars, veel Aalscholvers heen en weer vliegend tussen hun broedkolonie en het IJsselmeer en twee Bruine Kiekendieven. In de kijkhut heeft een Boerenzwaluw boven de ingang een nest gebouwd.

De laatste stopplaats is het Jan van den Boschpad, waar we langs de zuidgrens van het gebied lopen. Op de schelpen-eilandjes broeden enkele tientallen Kluten, die fanatiek een overvliegende Zwarte Kraai op zijn huid zitten. De hier pas gesignaleerde Casarca's laten zich nu even niet zien. Wel zien we o.a. Bergeenden, Wintertalingen, Krakeenden en een Kuifeend. Steltlopers zitten erg ver, maar een neerstrijkende Grutto is duidelijk een Grutto.

Ter afsluiting van deze fraaie dag genieten we in het natuurbelevingscentrum De Oostvaarders van de koffie mét en vanuit het kraaiennest van het on-Nederlandse schouwspel van de grote kuddes Konikpaarden. We schatten de groep op 600 stuks. Veel veulens liggen in het gras te genieten van de zon.

Met dank aan Henk Zomer en Kees-Jan Hoek voor de organisatie.

Konikpaarden © Dick Hoek

Ruimtelijke ontwikkelingen in de Noordrand.

Jaap van Lien

In de laatste Aves Visum heb ik wat vermeld over de gevolgen van de kabinetscrisis voor de grote projecten die in onze omgeving nog op het programma staan. De vraag was of het demissionaire kabinet nog wel beslissingen zou mogen nemen met grote financiële gevolgen. Wat de aanleg van de A13/A16 betreft is het antwoord negatief. De beslissing over de aanleg wordt overgelaten aan het nieuwe kabinet. Het betekent uitsluitend maar zeker geen afstel.

Ook op andere gebieden is het de vraag hoe de verkiezingen en de daarop volgende kabinetsformatie hun uitwerking zullen hebben. Wat gaat het precies betekenen voor de realisering van de Ecologische Hoofdstructuur en wat voor het beheer van de vele groengebieden? We krijgen er zeker mee te maken bijvoorbeeld als het gaat om het beheer van de Groenzoom. Een onderwerp waar we nog wel even mee bezig zijn!

Groenzoom Berkel/Pijnacker

Enige maanden geleden is er weer een nieuw plan gepresenteerd, nu voor deelgebied 4. Het gedeelte dat loopt vanaf de Pastoor Verburghweg, op afstand langs de Keulseweg globaal tot aan de Molenlaan in Pijnacker. Het voorstel was teleurstellend, gelet op de intentie in het masterplan om van dit gedeelte een waterrijk gebied te maken waarin grote rietvelden zouden kunnen ontstaan.

Rietorchis, in 2014 te zien in de Groenzoom? © Jan Mudde

Een belangrijk gedeelte als het gaat om de ecologische verbinding door de Groenzoom en belangrijk voor de versterking van de biodiversiteit.

Wat nu werd gepresenteerd komt simpel gezegd neer op een weidegebied met een wandelpad erdoor en een brede vaart met fietspad erlangs. De reden van deze versoering ligt op het financiële vlak. Ik heb in de klankbordgroep namens Rotta bezwaar gemaakt tegen deze aanpak en zeker ook tegen het definitieve karakter ervan. Als er nu geen geld is dan zou je in ieder geval de mogelijkheid van een andere invulling in de toekomst open moeten houden. Verder heb ik gevraagd in ieder geval de slotenstructuur in het gebied te versterken door sloten te verbreden en te voorzien van flauwe oevers. Door de begroeiing die dan ontstaat, zou het toch nog een aardig gebied op kunnen leveren. Wat er van terecht gaat komen valt af te wachten.

Toekomstmuziek voor de Groenzoom © Machiel Brinkhorst

Intussen loopt er nog steeds een discussie over het boombeplantingsplan van het fietspad langs de 'Berkelse Vaart'. De bedoeling is om daar over een lengte van 7 kilometer uitsluitend populieren aan te planten. Ik heb er eerder over geschreven. Binnenkort zullen wij een gesprek hebben met de projectleiding in aanwezigheid van de ontwerpers van het plan en de boomexperts die dit geadviseerd hebben. Dhr. Cors Modderkolk, lid van onze vereniging en expert op bomengebied, zal bij dit gesprek aanwezig zijn. Uiteraard zullen we proberen de organisatie te bewegen om te kiezen voor meer duurzame boomsoorten zoals linden en zomereiken.

Hoewel grote delen van de Groenzoom nog aangelegd moeten worden woedt er al een flinke discussie over de vraag wie het gebied moet gaan beheren. De beheerder die was voorzien, Staatsbosbeheer, zal, gedwongen door bezuinigingen, hoogstwaarschijnlijk afvallen. Wie het dan wordt is de vraag. De provincie wil haar bijdrage aan het beheer voor een fors bedrag afkopen. Aan de zijlijn zijn er al diverse partijen die zich warmlopen (wellicht aangelokt door de bedragen die genoemd worden?). Voor ons blijft de eis staan dat het beheer van de Groenzoom als natuur- en recreatiegebied in handen moet komen van een gere-

nommeerde onafhankelijke natuurbeschermingsorganisatie die ervaring heeft met natuurbeheer.

Een beheer dus dat de natuurdoelen, weidevogels bijvoorbeeld, maximaal ondersteunt. Biologische veeteelt met oud-Hollandse runderrassen zou daar goed bij passen. Daarom willen wij ook bevorderen dat bedrijven die ingeschakeld worden bij de uitvoering van het beheer over een certificering van Skal beschikken. Je mag dan verwachten dat er op een biologisch verantwoorde manier met het gebied omgegaan wordt. Al met al wacht er nog een lange weg naar een goed functionerende en aantrekkelijke Groenzoom.

Kansen voor natuur in de Groenzoom? © Jan Mudde

Gelukkig heb ik één van onze leden, dhr. Cees van der Burg, bereid gevonden om met mij namens Rotta te participeren in het werk in de klankbordgroep en daaromheen. Hij kent het gebied door en door, is ter zake kundig en zeker van mening dat we er iets moois van moeten maken! Daarbij helpt dat hij als voorzitter van de Historische Vereniging in Berkel en Rodenrijs een uitvoerige kennis heeft van de geschiedenis van het gebied.

Overige zaken

Tenslotte nog een paar korte onderwerpen. Met de afdeling Groenbeheer van de gemeente Lansingerland zijn we in gesprek over de manier waarop bermen in de gemeente beheerd moeten worden. Onze inzet is om een voor de natuur zo gunstig mogelijke oplossing te bereiken. Aan de gesprekken wordt ook deelgenomen door onze leden Dick Hoek en Jan Mudde, beiden met hun eigen deskundigheid. Vanzelfsprekend houden wij u op de hoogte van het verloop van de gesprekken.

Een andere instantie waar we mee praten is de GZH, de organisatie die het beheer van het Rottemereengebied in handen heeft. Onze vrijwilligers die onderhoud doen in het Koornmolengat en in de Wiebertjes hebben zo de smaak te pakken dat er mogelijk nog meer gebieden aangepakt zouden kunnen worden. Daarover spreken we met de GZH en ook daarover hoort u ongetwijfeld meer!

PADDOCK

ALLROUND CATERING

Uw visie is onze uitdaging

* **CATERING:** broodjes, hapjes, salades en buffetten

* **PARTYRENT:** verhuur van taps, tafels, glaswerk etc.

* **PARTIJEN:** in onze zaal of op een door u gekozen locatie

Paddock Catering
Hoefweg 53 - 2665 CC Bleiswijk
010-5210331

www.paddockcatering.nl

Rotta Rangers; Paddenstoelen

Ben Huber, begeleider Rotta-Rangers

In oktober gaan we met de Rotta-Rangers naar paddenstoelen zoeken en ze aandachtig bekijken. Het wordt weer spannend, dat kan ik jullie verzekeren. Elk jaar vinden we andere paddenstoelen. Ik ben benieuwd wat we deze keer zullen vinden. Misschien zijn dat de paddenstoelen waarover ik hieronder iets vertel.

Hoe men aan de naam 'paddenstoel' is gekomen, weet ik niet. Misschien komt dat, omdat sommige mensen dachten dat het een stoeltje voor een pad was. De mensen waren vroeger immers nog niet zo slim als nu.

De mensen dachten toen ook dat paddenstoelen die in een cirkel groeiden, de kring aangaven waarin heksen 's nachts rond hadden gedanst. Er zouden vreemde dingen gebeuren als je bij volle maan in zo'n kring zou gaan staan. Ze noemen zoiets een 'Heksenkring'. In werkelijkheid groeien hele

Heksenkring © Jeroen Pots

dunne "wortels" van de paddenstoelen, onder de grond, uit in de vorm van een spinnenweb. Dit web wordt in de loop van de tijd steeds groter en groter. Aan de rand van dit bijna ronde web groeien dan telkens opnieuw paddenstoelen. Meestal zie je zo 'n kring in de wei of in een veld met gras en heten de paddenstoelen Weidekringzwam. Ze verzinnen soms simpele namen voor paddenstoelen, vind je niet? Eigenlijk is dat wel zo eenvoudig. Aan de binnenkant van het web, op de plek waar daarvoor een Heksenkring heeft gestaan, ontstaan soms kale plekken in het gras. Dat komt, omdat de paddenstoelen daar al het voedsel hebben verteerd.

Paddenstoelen groeien vaak in de nacht. Als je 's morgens uit je bed komt en je kijkt in de tuin, staan ze er ineens. Omdat ze in het donker groeien, dachten de mensen vroeger dat het met de duivel of heksen te maken moest hebben. Zo zijn namen voor paddenstoelen verzonnen, die met heksen, de duivel en feeën te maken hebben, zoals: Duivelsei, Heksenkring, Heksenboter en Elfenbankje.

Onder het hoedje van een paddenstoel zitten plaatjes (lamellen). In die plaatjes groeien de sporen. Dat zijn een soort zaadjes, maar dan veel kleiner. Soms zijn die alleen met behulp van een microscoop te zien. De sporen worden

meestal door de wind verspreid. Ze waaien weg naar andere gebieden. Daar kan dan weer een nieuwe paddenstoel gaan groeien.

Sommige paddenstoelen sluiten vriendschap met een boom. Dat is geen verzinsel, maar echt waar. Zo zie je de Vliegenzwam (je weet wel die met het rode hoedje en de witte stippen) vaak bij berken- en eikenbomen staan. De "wortels" van de paddenstoel zitten dan vast op de wortels van de boom. Zo kunnen ze elkaar via de wortels extra voedsel geven.

Enkele paddenstoelen zijn giftig of je kunt er erg ziek van worden. Zie je een paddenstoel met een ring rond zijn steel, raak die paddenstoel dan nooit aan! De Vliegenzwam, die met het rode hoedje en de witte stippen, is zo 'n giftige paddenstoel. Al is die nog zo mooi, blij er dus van af! De ring is het restje van een vlies waarin het hoedje en de steel, voor de groei van de paddenstoel, zaten opgesloten. De witte spikkels op het hoedje zijn resten van datzelfde vlies.

Alle verhalen over duivels en giftigheid geven de paddenstoelen ten onrechte een slechte naam. Sommige mensen

Vliegenzwam

en kinderen schoppen de paddenstoelen daarom kapot. Dat vind ik eigenlijk wel jammer, want er zijn heel veel mooie paddenstoelen die daar niets mee te maken hebben. Maak ze niet kapot. Laat ze staan, zodat anderen er ook naar kunnen kijken.

Inktzwammen verspreiden hun sporen niet door de wind. Inktzwammen staan vaak in groepjes. Ze lossen als het ware op tot een soort zwarte inkt. Daarin drijven de sporen, die door de regen worden weggespoeld. Met de inkt kun je ook echt schrijven.

Geschubde inktzwam

Elfenbankjes zijn te vinden op dode stronken en stammen van bomen. Ze hebben witte hoedranden met daarin verschillende mooi gekleurde ringen. Ze zijn er het hele jaar.

Gewoon elfenbankje © Anne Tanne

Weetjes:

Met een spiegelkje kun je - zonder een vies oor te krijgen en zonder de paddenstoel te beschadigen- onder de hoed van de paddenstoel kijken. Paddenstoelen zijn niet alleen maar mooie versieringen in het bos en in het veld. Het zijn ook een soort vuilnisophalers. Ze ruimen een heleboel op. Zonder paddenstoelen zouden de bladeren in het bos niet kunnen verrotten. Er zou dan, na een lange tijd, een grote berg bladeren ontstaan. Die berg zou ver boven de toppen van de bomen uit komen.

Veel paddenstoelen verschuilen zich en zijn bijna het hele jaar onzichtbaar. Hun "wortels" zitten onzichtbaar onder de grond, in boomstronken, onder boomschors en in dode of

Zwammen met een horizontale hoed laten hun sporen vanaf de onderzijde naar beneden dwarrelen. Maar er zijn ook Zwammen, die een bol vol sporenpoeder maken en dat de lucht in blazen zodra er een waterdruppel, takje, eikel of iets dergelijks op de rijpe bol ploft.

halfdode takken of boomstammen. Als het veel heeft geregend, de dagen koeler worden en het langer donker is, zijn ze er plotseling weer. De meesten van september tot en met november. Na november wordt het voor de meeste paddenstoelen te koud aan hun voetjes.

"Fungi, de paddenstoelenprofessor" is de titel van een leuk en leerzaam verhaal waarin de schrijver, Joop van 't Hof, kabouter Fungi ontmoet. Die weet veel van paddenstoelen en vertelt daarover tijdens een wandeling. Kabouters bestaan natuurlijk niet, maar door het verhaal te lezen, kom je veel te weten over paddenstoelen. Het verhaal is geschikt voor kinderen vanaf een jaar of tien, maar ook veel grote mensen zullen het met plezier lezen. Foto's laten zien welke paddenstoelen ze tegen komen. Het verhaal is gratis te downloaden van: <http://www.elfenbankje.net/fungi.htm>.

Op 20 oktober tussen 13.30 uur en 15.30 uur gaan we weer naar paddenstoelen zoeken. Meld je op tijd aan want: Vol is vol !

Let op! Voor deze activiteit niet aanmelden bij Gert Jansen, maar bij Ben Huber (010)4553503 of via: ben.huber@hetnet.nl

Rotta Verenigingsmarkt 13 oktober

De laatste jaren is onze vereniging enorm gegroeid! Het aantal leden is bijna verdubbeld en met die ruim 600 mensen zijn we een serieuze natuurvereniging waar rekening mee gehouden wordt! Met het beschikbaar komen van ons verenigingsgebouw Trefpunt Rotta is er ook een explosieve groei ontstaan in de activiteiten die we organiseren.

Vaak horen we van leden dat ze lang niet alle werkgroepen en hun activiteiten meer kennen. Ook de mensen die al die activiteiten draaiend houden zijn niet meer bij alle leden bekend. Hoog tijd dus voor een hernieuwde wederzijdse kennismaking.

Kom naar de Rotta Verenigingsmarkt op zaterdag 13 oktober en maak kennis met alle facetten van je vereniging en de mensen erachter. Trefpunt Rotta van 13:30 tot 16:00. We kijken naar je uit!!

Activiteitenkalender september tot en met december 2012

dag	datum	tijd	locatie	activiteit	doelgroep	info/aanmelden bij
do		07:00-09:00	Telpost Lührs	wekelijks sept, okt, nov , Trektellen	openbaar	Jan Mudde
do		10:00-16:00	Trefpunt	wekelijks , werken bij het Trefpunt	Rotta Actief!	Jan Noppers
do		10:00-13:00	op locatie	wekelijks , natuuronderhoud	Rotta Natuurwerk	Rien van der Vorm
za		12:00-16:00	Trefpunt	wekelijks , vrije inloop	openbaar	
sept.						
za	8	13:30-16:00	Trefpunt	Rottavaria, digitale verwerking waarnemingen	openbaar	Jan Mudde
di	11	20:00-22:00	Trefpunt	Bestuursvergadering	leden	bestuursleden
za	15	10:00	Trefpunt	Wandeling HBB, start Trefpunt	openbaar	Aria van Ballegoie
za	15	13:30-15:30	Trefpunt	Vruchten en zaden op reis	Rotta Rangers	Gert Jansen
zo	16	12:00	Trefpunt	Excursie Eten uit de natuur	Jong Rotta	Mirjam van Donselaar
za	22	10:30-12:15	Trefpunt	Cursus Geografie	cursus	Jan Noppers
di	25	19:30-22:30	Trefpunt	Ledenavond, Vogels van Gambia	leden	Ellen Beckmann
za	29	n.t.b.	n.t.b.	Excursie Voornes Duin	leden	Henk Zomer
za	29	10:30-12:15	Trefpunt	Cursus Geografie	cursus	Jan Noppers
okt.						
di	2	19:00-22:30	Trefpunt	Paddenstoelen en schimmels	Jong Rotta	M. van Donselaar
za	6	08:00-12:00	Telpost Lührs	Euro Birdwatch, trektelling	openbaar	Jan Mudde
za	6	08:00	KMG	Rotta Natuurwerk, riet maaien	openbaar	Rien van der Vorm
za	6	12:30-16:00	Trefpunt	Napraten over trektellen	openbaar	Jan Mudde
di	9	20:00-22:00	Trefpunt	Bestuursvergadering	leden	bestuursleden
za	13	10:30-12:15	Trefpunt	Cursus Geografie	cursus	Jan Noppers
za	13	13:30-16:00	Trefpunt	Rotta Varia Verenigingsmarkt	openbaar	Jan Mudde
zo	14	n.t.b.	n.t.b.	Excursie Paddenstoelen en schimmels	Jong Rotta	M. van Donselaar
zo	14	12:00	Trefpunt	Provinciale wandeling	openbaar	Aad Deurloo
zo	14	12:00	Trefpunt	Rotta Verenigingsmarkt	openbaar	Jan Mudde
za	20	10:00	LBB	Wandeling	openbaar	Rien van der Vorm
za	20	n.t.b.	n.t.b.	cursusexcursie Geografie	cursus	Jan Noppers
za	20	13:30-15:30	Trefpunt	Paddenstoelen	Rotta Rangers	Ben Huber
di	23	19:30-22:30	Trefpunt	Ledenavond, zeezoogdieren	leden	Marko Oudenaarden
wo	24	13:30-15:30	Trefpunt	Struinen door de Natuur	Rotta Kapoentjes	Gert Jansen
za	27	n.t.b.	n.t.b.	Excursie Kaapse Bossen	leden	Henk Zomer
za	27	19:30	Trefpunt	Nacht van de Nacht	openbaar	Aria van Ballegoie
nov.						
za	3	09:00	Trefpunt	Landelijke Natuurwerkdag	openbaar	Rien van der Vorm
di	6	19:00-22:30	Trefpunt	Bomen determineren	Jong Rotta	Jesse Keyzer
za	10	13:30-16:00	Trefpunt	Rotta Varia, 30 jaar vogelen	openbaar	Rien van der Vorm
di	13	20:00-22:00	Trefpunt	Bestuursvergadering	leden	bestuursleden
za	17	10:00	ZHP	Wandeling	openbaar	Aad Deurloo
za	17	13:30-15:30	Trefpunt	Vogelvoerhuisje maken	Rotta Rangers	Gert Jansen
zo	18	n.t.b.	n.t.b.	Excursie Bomen determineren	Jong Rotta	Jesse Keyzer
za	24	n.t.b.	n.t.b.	Excursie Balijbos	leden	Henk Zomer
za	24	n.t.b.	n.t.b.	Sovondag	Jong Rotta	M. van Donselaar
di	27	19:30	22:30	Ledenavond	leden	
dec.						
za	1	09:00	KMG	Rotta Natuurwerk	openbaar	Rien van der Vorm
di	4	19:00	Trefpunt	Landschapsfotografie	Jong Rotta	M. van Donselaar
za	8	12:00-16:00	Trefpunt	Rotta Vrijwilligersdag	vrijwilligers	bestuursleden
di	11	20:00-22:00	Trefpunt	Bestuursvergadering	leden	bestuursleden
za	23	n.t.b.	n.t.b.	Excursie Landschapsfotografie	Jong Rotta	M. van Donselaar

**Het meest actuele Rottanieuws vindt u op de website www.rotta-natuur.nl.
En nog heter van de naald op onze eigen Facebook-pagina,
www.facebook.com/groups/383452185016915/ . Deze wordt vaak al live vanuit
het veld gevoed met informatie en beeldmateriaal!!**

Toelichting activiteitenkalender

In de activiteitenkalender staan de activiteiten voor het komend kwartaal die bij het ter perse gaan van dit nummer bekend zijn. Kijk op de website voor de meest actuele informatie. Hebt u geen internet, of na het raadplegen van de website nog vragen? Neem dan contact op met de persoon die bij de activiteit vermeld staat.

Neem bij wandelingen en excursies altijd uw verrekijker mee. Eventueel is er een verrekijker te leen mits u dit tijdig aangeeft. Stem schoeisel en kleding af op het te bezoeken terrein en het weer. Bij deelname aan Rotta Actief! en Rotta Natuurwerk is het verstandig om vooraf even contact op te nemen om kleding en schoeisel af te stemmen op de te verrichten werkzaamheden.

Bij auto-excursies rijden we zoveel mogelijk met elkaar mee. We streven er naar passagiers zo gelijk mogelijk te verdelen over de beschikbare auto's. Benzinekosten worden door alle inzittenden gedragen. Passagiers betalen per persoon € 0,10 per gereden kilometer, ongeacht het aantal inzittenden. Als iemand per se met de eigen auto wil rijden, en daardoor geen passagiers heeft, zijn de benzinekosten geheel voor eigen rekening. Chauffeurs die passagiers meenemen moeten een inzittendenverzekering hebben afgesloten. Consumpties en entreegelden zijn voor eigen rekening.

Doelgroepen

Openbaar	leden en niet-leden zijn van harte welkom, aanmelden niet nodig.
Ledenavond	alleen voor leden en donateurs, aanmelden niet nodig.
Cursus	alleen voor cursisten, dus vooraf aanmelden en betalen.
Rotta Actief!	de werkploeg op donderdag, leden en niet-leden mogen meehelpen.
Rotta Natuurwerk	leden en niet-leden kunnen mee komen werken in de natuur, aanmelden niet nodig.
Rotta Varia	leden en niet-leden zijn van harte welkom, aanmelden niet nodig.
Rotta Kapoentjes	leden en niet-leden tussen 4 t/m 6 jaar zijn welkom, aanmelden vooraf noodzakelijk, vol is vol.
Rotta Rangers	leden en niet-leden tussen 7 t/m 12 jaar zijn welkom, aanmelden vooraf noodzakelijk, vol is vol.
Jong Rotta	leden en introducees vanaf 13 jaar zijn welkom, aanmelden niet nodig.
Wandeling	leden en niet-leden zijn welkom, aanmelden niet nodig.
Excursie	alleen leden, vooraf aanmelden, uiterlijk drie dagen voor de datum.
Weekend	alleen leden, vooraf aanmelden noodzakelijk, zie instructies bij weekend.

Locaties, informatie en aanmeld-adressen indien vooraf aanmelden nodig is

Afkorting	Plaats/gebied	Informatie bij	e-mailadres	Telefoon
BZ	Bleiswijkse Zoom	Aad Deurloo	a.j.deurloo@gmail.com	06 - 410 435 62
HBB	Hoge Bergse Bos	Aria van Ballegoie	ariavanballegoie@gmail.com	010 - 455 22 61
KMG	Koornmolengat	Aad Deurloo	a.j.deurloo@gmail.com	06 - 410 435 62
LBB	Lage Bergse Bos	Rien van der Vorm	rienvandervorm@hetnet.nl	079 - 593 12 62
ZHP	Zevenhuizerplas			
Rotta Actief!	Trefpunt Rotta	Jan Noppers	jannoppers@gmail.com	010 - 418 47 76
Rotta Kapoentjes	Trefpunt Rotta	Gert Jansen	jansen.gert@gmail.com	010 - 511 57 20
Rotta Rangers	TrefpuntRotta	Gert Jansen	jansen.gert@gmail.com	010 - 511 57 20
Jong Rotta	Trefpunt Rotta	Mirjam van Donselaar	mirjamvandonseelaar@gmail.com	06 - 292 098 09
Rotta Varia	Trefpunt Rotta	Ad Somers	ad.somers@hetnet.nl	06 - 229 085 77
Rotta Natuurwerk	diverse locaties	Rien van der Vorm	rienvandervorm@hetnet.nl	079 - 593 12 62

Excursies en weekenden, informatie en aanmelden bij

Henk Zomer	h.zomer5@upcmail.nl	010 - 455 10 20
Jan Kees Hoek	j.k.hoek@versatel.nl	010 - 418 10 31

Vertrekpunten wandelingen, tenzij anders aangegeven

BZ	parkeerplaats bij restaurant 't Zeeltje, Kooilaan 3, 2665 KR Bleiswijk
HBB	parkeerplaats Outdoor Valley, Hoeksekade 141, 2661 JL Bergschenhoek of Trefpunt Rotta
KMG	brug over de Hennipsloot bij restaurant De Roerdomp, Tweemanspolder 12, 2761 ED Zevenhuizen
LBB	bij restaurant 't Hoekse Hout, Bergse Bosdreef 6, 2661 GN Bergschenhoek
ZHP	bij restaurant De Strandgaper, Strandweg 1, 2761 DM Zevenhuizen

Kijk voor de meest actuele stand van zaken altijd op de website! <http://www.rotta-natuur.nl>

De Rotta Verenigingsmarkt op 13 oktober! Alles dat Rotta biedt op één plek!

Kom naar de Rotta Verenigingsmarkt op 13 oktober van 13:00 uur tot 16:00 uur bij Trefpunt Rotta en maak opnieuw kennis met alles wat Rotta u te bieden heeft! Ontdek hoe enorm veelzijdig de vereniging geworden is de afgelopen jaren. Maak kennis met de mensen achter de activiteiten. Laat u voorlichten over de natuurwaarden van ons werkgebied. Kom horen welk natuuronderzoek de komende jaren uitgevoerd gaat worden en maak kennis met de onderzoekers. Ervaar hoe leuk het werken in de natuur is. Maak kennis met de mensen achter de Rotta Rangers, Rotta Kapoentjes en Jong Rotta. Neem een kijkje in het archief en de bibliotheek. Kortom een dag die u niet mag missen!

Indien onbestelbaar retour: Hoeksekade 164, 2661 JL Bergschenhoek

MB 49 © Chris van Rijswijk

Mystery Bird

Chris van Rijswijk

MB 49 is een makkie. Diegene die wel eens langs de Rotte fietst kan deze vogel niet missen. Al in het vroege voorjaar tot in de zomer is deze vogel zingend aan te treffen in de vele rietpluimen. Het is dan ook een Rietgors. Het betreft een mannetje. Je kunt hem herkennen aan zijn zwart/witte gezichtsmasker. Onmiskenbaar. Het vrouwtje van de Rietgors is wat lastiger te herkennen, omdat ze het zwart/witte gezichtsmasker mist en daardoor moeilijker is te herkennen.

MB 50 is een meeuw. Het is een behoorlijk grote meeuw. Wat opvalt aan de vogel is dat hij een donker vleugeldek heeft. Eigenlijk hebben maar twee meeuwensoorten dat, namelijk de Grote en de Kleine Mantelmeeuw. Het betreft een Grote Mantelmeeuw, omdat deze vogel vleeskleurige poten heeft. De Kleine Mantelmeeuw heeft gele poten. Nog

MB 50 © Chris van Rijswijk

een kenmerk: de vleugels van onze vogel zijn kort, een Kleine Mantelmeeuw heeft in verhouding langere vleugels. Nog een detail: let op de grijze vlekjes op de kop en de nek van de vogel. Dat is een kenmerk van het winterkleed. In het voorjaar slijten de puntjes van de veren en dan verliest deze meeuw zijn koptekening.

Bedankt voor alle inzendingen.

Bijgaand 2 nieuwe foto's. Je kunt je oplossing naar mij mailen (cdvrijswijk@gmail.com) of de antwoorden onthouden. De oplossing staat in het volgende nummer.

Kijk ook eens op mijn website: www.birdshooting.nl

Succes...

MB 51 © Chris van Rijswijk

MB 52 © Chris van Rijswijk